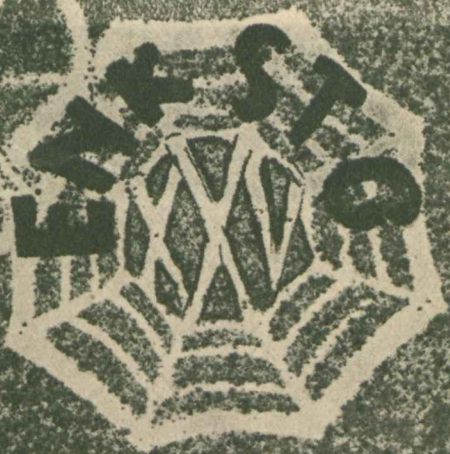

99 *Karu-*
ohakas 66

1937

SISU:

H. Karu: ENKS-i TG-i ja ENKS-i TK-i abiturientidele.

V. Peterhoff: Saateks.

Eha: Kitsad väravad.

„ Esimesi pääsukesti uuest keskkoolist.

Eo: Kuis olid kaunid noorusajad.

Aasa: Öitsev kevad.

Mai ja Liida: Pudemeid koolielust.

Asta P. Raskustest elus ja nende võitmisest.

L+R+L: Meie V-hum.

A. R. Tosin perenaisi.

A. R. Suvepraktika päevilt.

L. P. Jaan Kaljas.

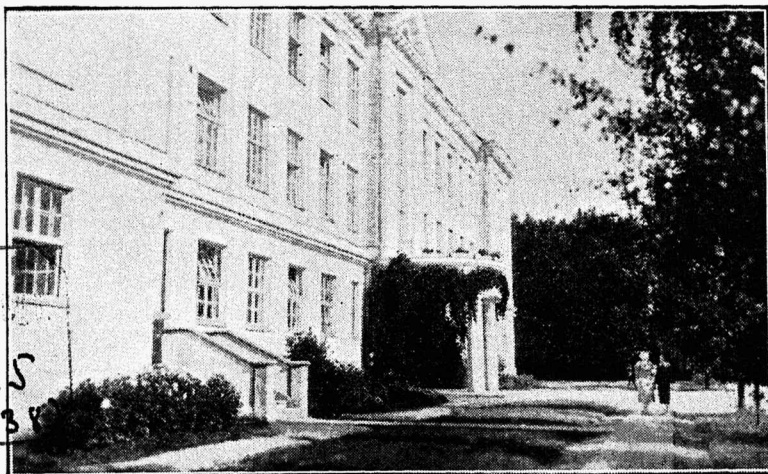
KARUOHAKAS

EESTI NOORSOO KASVATUSE SELTSI TÛTARLASTE
GÛMNAASIUMI JA KESKKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI

NR. 13

20 MAIL

1937. A.

Riigiraamatuk

S. 2914:15
(26.4.37)

Sf 5888

ENKS-i TG-i JA ENKS-i TK-i ABITURIENTIDELE

On säilinud kreeklaste müüt väga osavast ehitajast ja leiutajast Daidalosest ja tema pojast Ikarosest.

Kreeta kuninga Minose soovil ehitanud kuulsa labürindi, tahaks Daidalos tagasi pöörduda oma kodumaale. Kuid Minos ei võta seda kuuldaagi. Kaalunud siis võimalusi lahkumiseks nii maa kui mere kaudu valib Daidalos õhutee. Seks otstarbeks ehitab ta enesele ja pojale sulgedest ja vahast tiivad. Need valmis, õpetab ta pojale nende tarvitamist ja annab ka juhiseid lennuks: „Kui lendad päikesele liiga ligidale, sulab vaha ja Sa kaotad oma tiivad. Kui lendad aga liiga madalalt, niiskuvad suled mereaurust, muutuvad raskeks ja Sa kukud merre.“ Isa ees, poeg järel — asuvad nad teele.

Kui lendamine juba naudinguks muutub, joovastub poeg päikese särast, eemaldub isast, tõuseb ikka kõrgemale, ligemale päikesele. Ja siis: sulab vaha, suled lähevad koost, veel mõni abitu liigutus tiivuta kätega, hüüd isa järele ja lained katavad Ikarose. Sest ajast tuntakse Kreekamaal Ikarose merd.

Tahtmatult meenus see müüt, kui minu poole pöördus abiturientide esindaja palvega anda mõni rida Karuohaka abiturientide numbri jaoks.

Tundub, et ei tarvitse palju juurde lisada sellele müüdile, armsad abiturientid. Tänavu lähete Teie 25. lennuna ENKS-i Tütarlaste Gümnaasiumist ja 1. lennuna ENKS-i Tütarlaste Keskkoolist. Kahtlemata on Teil uusi ideeaale kõiges, mis on ilus, õige ja hea, püüdlusi, mis ei ühti Teie eelkäijate omadega — see on edu, progressi pant, kuid seadke need kokkukõlla vanemate põlvede kogemustega — see on võidu pant —, siis saavutate oma ihalduste maa ja veldite õnetu Ikarose saatuse, mida soovib Teile südamest

Hans Karu,
direktor.

Õpilaskonna Juhatus 1936./37. a.

Esimene rida: V. Peterhoff (õpilaskonna vanem), pr. E. Hünerson (õpetajasliige), L. Kivistik (õpilaskonna vanema abi).

Teine rida: E. Hüprus (ametita liige), S. Rekk (laekur), I. Puusemp (kirjatoimetaja abi) ja H. Meksi (kirjatoimetaja).

SAATEKS

Veel paar päeva ja siis seisame oma ühise tee, meie koolitee lõpul. Keskkooli abiturientidest pöörduvad paljud sügisel tagasi armsaks saanud kooli, kuid Gümnaasiumi abiturientid sulevad jäädavalt kooliukse enda järel. Nendele, kes lahkuvad koolist jäädavalt, avab elu oma mitmekesised rajad, kus neid ootavad raskused ja kohustused. Nii mõnegi lõpetaja südamesse asub hirm ja küsimus, kuidas võita kõik raskused ja täita kohustused, sest ollakse ju veel nii noor. Hirmu aga ei tohi tekkida, sest meie kõik astume ellu koolis omandatud hariduse ja kasvatusesega.

Haridus ühes kasvatusesega on suurim kapital elluastuvale inimesele. Meie kohus on seda kapitali hoida ja otstarbekalt kasutada, sest ta ei kuulu ainuüksi meile, vaid kogu meie riigile, rahvale ja meie omastele, kes selleks on kulutanud oma ainelist ja vaimset jõudu.

Ühiskonna vaeva meie kasvatamisel tasume sel teel, et koolis omandatud aateid ja teadmisi kanname edasi rahva sekka ja ei unusta neid.

Igaühte meist ootab elus mõni ülesanne, millele kogu oma jõu ja oskused peame rakendama.

Sel aastal E. N. K. S. T. G. saadab välja kaks lendu — 1. keskkooli- ja 25. gümnaasiumi-lennu. Saagu meist niisama tublid ühiskonnaliikmed, nagu on olnud eelmiste lendude lõpetajad!

Oma elu pöördepunktil täname seniseid kasvatajaid-õpetajaid ja soovime neile jõudu ning edu edaspidiseks kasvatustööks.

V. Peterhoff,
Õpilaskonna vanem.

KITSAD VÄRAVAD

On november. Taevas kihutavad rasked hallid pilved. Tuul aina lõõtsub. Hinge nagu tahaks matta. Keskkooli abiturient tõtab koju. Ta põsed õhetavad, sassis juukse-salgaga edvistab tuul. Kuid tüdruk on tõsine, mõtlikud silmad vahivad kaugusse. „Leili, oota meid ka!“ hüüavad kooliõed, talle lõõtsutades järele joostes. Leili pöörab veidi pead ja tüdrukuist kuidagi mööda vaadates vastab pisut puiklevalt: „Eks tulge järele, küll ootan.“ — „Mis sa, Leili, neist võistluseksameist arvad?“ küsib üks tüdrukuist. — „Ega nad armsad asjad ole.“ — „Armas aeg, mul praegu juba lõdisevad põlved, kui mõt-

len eksameile.“ — „Tõepoolest, ma küll ei tea, mis peale hakata, kui gümnaasiumi ei pääse.“ — „Eks mine restorani teenijaks!“ annab keegi irooniliselt muiates nõu. „Restorani?! Arvad sa? Heh! Ennem lähen juba kerjama kui restorani teenima!“ — „Tüdrukud, kui gümnaasiumi ei pääse, võtame kätte ja läheme mehele!“ on õige optimistlik ettepanek. — „Kõige puhtam! Läheme!“ — „Ega või laita — kui hea mees on, miks mitte?“ „Jah, aga kust sa need head mehed võtad?“ Jutulõng katkeb. Leili pöörduv oma kaaslaste poole: „Tahad sinagi minna gümnaasiumi?“ Väike tüdruk tõstab kurvvalt silmad

Lõpetajaid, õpetajaid ja vanemaid.

ja vastab siiralt: „Jah, väga. Aga ma arvatavasti ei pääse sisse.“ — „Lootma peab ikka,“ arwab Leili. — „Läheksin ju kuhugi ametit õppima, aga ega neist töölistest peeta ju lugu. Ikka vaadatakse üle õla, kuigi see ei ole õiglane.“ — „Ons nüüd ka õiglust kuski!“ püüab keegi olla elutark. Tüdrukud sammuvad edasi noruspäi. „Oh oleksin ma ometi aasta varem kooli läinud! Oleksin juba gümnaasiumis ja poleks mul vaja neid võistluseksameid värisedes oodata ühti.“ — „Jaa, see saatus.“ Naerdakse.

Peagi lõpeb ühine tee. Leili eraldub salgast ja jätkab oma teekonda üksi. Ta mõtted keerlevad peas kui vaht laevapäras ega leia kuski püsi. Ikka jälle meenub talle gümnaasium, millel on nüüd nii kitsad väravad... Leili püüab saada võitu oma tusa-tujust. Ta elukoht asub linna serval. Ümber ringi laiuvad lagedad väljad ja vilistab, laulab ja lõõtsub karge tuul. Oh, kuis Leili armastab tuult! Sel tuulel on jõudu ja ta on vaba. Kui ometi Leililgi oleks niipalju jõudu, et suudaks end suruda läbi kitsaste väravate! Tüdruk heidab pilgu väljadele ja astub tuppä. Viskab portfelli toolile, tõmbab palitu ült ja jääb käsipõsakil aknast välja vaatama. Peagi kutsub korteripere naine ta lõunale. Leili on lauas veelgi tõsisem ja sõnaahtam. „Oled sa terve, laps?“ küsib ta hooldaja muretsedes. „Jaa, täiesti,“ noogutab Leili. „Aga söö siis ometi!“ õhutab perenaine. „Täna, ei ole enam isu.“ Leili tõuseb vaikides lauast. Oma toas ta asub pool vastumeelselt kooliülesannete juure.

Kuid silmade ees nagu virvendaks ikka sõna „gümnaasium“. Leili haarab sullepea ja viib lõpule oma ülesanded.

Korraga valdab teda suur kojuigatsus. Talumajake mere kaldal... Muretu oli ta elu seal! Ei, muresid oli siiski. Leilile meenuvad need tormised ööd, kui ta unetuna viskles voodis, kuulates maru möllamist ja lakkamatut mere mühinat, ning mõtles merehädas olevaile kalureile ja oma mere-mehesest isale, kes purjetas kaugel võõrastel vetel. Oli teisigi muresid, kuid ühest murest oli Leili siis täiesti vaba — tulevikumurest. Esimest korda oli ta mõtelnud oma tuleviku teisisemalt, kui ta vanemad saatsid ta üksi linna võõraste inimeste hulka oma õpinguid jätkama keskkoolis. Leilile meenub ta isa sügavtõsine nägu, ta ema palvetav pilk, kui nad ta teele saatsid tookord. Kui palju oli pidanud isa töötama, kui mitmete tormidega meeletult võitlema, enne kui oli saanud kokku tütre kooliraha. Kui palju oli ema nurisemata kannatanud südamevalu isa pärast, kes merel teenis lapsele kooliraha... Ja kas nüüd peab nende töö, vaev ja kannatus kõik olema asjata? Kas peab pooleli jääma Leili haridusetee? Ei, ei iialgi! Leili hakkab isa eeskujul kogu jõuga tööle, teeb kõik, mis võimalik, et mitte jätta oma haridust pooleli. Ja niisama nurisemata, vaikides nagu ta ema, tahab Leili kannatada, kui tulevad raskused. —

Küll siis lõpuks ta ometi võidab, ja avanevad tallegi kitsad väravad.

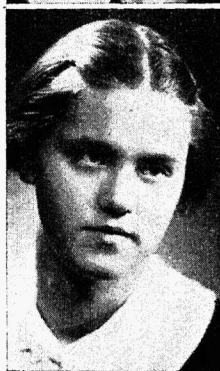
Eha.

ESIMESI PÄÄSUKESI UUEST KESKKOOLIST

V-a klass

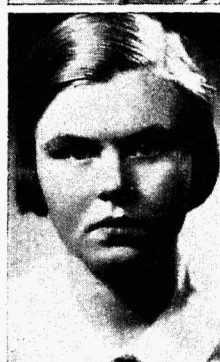
Iki, pikk, sale tõmmuvereline tütarlaps, on pärit maalt. Lemmikloomadeks on tal lambad. Suure optimistina naeratab Iki ikka, omab ju valgemaid hambaid klassis! Naeratus kaob ainult, kui Iki rahu juhtub rikkuma mõni õpetaja, keda siis tabavad hävitavad pilgud Iki suurist sinisilmist. Iki harrastab sporti, tantsu ja propageerib omaleiutatud tantsusammude kompositsioone. Iki ootab imet gümnaasiumi pääsemise näol; kui see ime ei sünni, kavatses Iki siirduda Kehtnasse pruutide kooli.

Helgi, väike vaikne kahvatu kannike, truu kohusetäitja, ei puutu miljalgi kellelegi ette, kuid on abivalmis alati ja klassiga ikka ühel nõul.

Holsi. Üks klassi pesamune, kuigi pikimaid kaaslasti, mispärast eelistabki madalate kandadega kingi. Suur spordi- ja tantsusõber. Kuuludes parimate võimlejate hulka klassis, külastab Holsi kõiki võimalikke spordivõistlusi. Ikka rõõmus ja häätujuline, ikka abivalmis, eriti ajaloos, mis on Holsi lemmikaineiks. Viimasel ajal on hakanud sümpatiseerima tumesinisele koolile.

Eha on õpetaja tütar, seepärast peab oma kohuseks hästi õppida. Kui juhtub, et õpetaja nõuab Ehalt midagi, milleni ta teadmised ei küüni, ajab Eha oma ninakese püsti, kehitab õlgu ja naeratab. Tarvitab uusi sõnu, mis üldsusele sageli peavalu tekitavad. Muide enam-vähem vaikne, siiski on märgata edusamme: sel aastal ilmus Eha kokkutantsule. Üks kindel gümnaasiumikandidaat.

Heljo on klassis vähetuntud isik, kellest teatakse vaid seda, et ta ei soovi minna gümnaasiumi.

Elise on klassi vaiksemaid romantikuid, kes armastab vaikset idüllilist maaelu, eriti Petseri kloostri ümbrust. Omab suurt tahtejõudu: õpib kõik õpiained, isegi laulmise ja usuõpetuse igaks tunniks ära, kestku see siis kas või järgmise hommikuni. Vihkab kino niivõrd kuivõrd armastab kirikut. Ihkab tulevikus kanda gümnaasiumiõpilase tiitlit.

Helga, loomulikkude lakkidega pikakasvuline neid, võimlemisreas tagant esimene on klassi „suurus“ sõna otseses mõttes, kuigi üks nooremaid klassis. Elukohaks valib klassi viimaseid pinke, kust avaldab oma arvamist sügava basshäälega. Mida passiivsem koolis, seda aktiivsem väljaspool seda, talvel pidudel, uisu- ja suusateel, suvel jões ja palliväljakul. Loodab võida tulevikus end nimetada „stud. med. Helga...“.

Mai, meie teadusjanuline saledajooneline hiidlane, paistab klassis eriti silma kiirräakimise poolest, mis alal purustab kõik rekordid. Eelistab matemaatikat ja füüsikat teisile õppeaineile, sest omab vastavat närvi. Räägitakse, et Mai mängib ka viulit, kuid ise sõdib ta sellele kuuldusele käte ja jalgadega vastu. Suved veedab Mai Hiiumaal, sest „paremat pole kuskil maal, kui suisel ajal Hiiumaal!“ —

Virve, parim klassi „suflöör“, on olnud mõnelegi uppujale päästvaks õlekõrreks. Viimasel ajal ilmutab tundides õpetajaile ebameeldivat elavust, sest on sattunud rahunusse ümbrusse. Nupuka matemaatikuna on ta huvitatud tehnikast.

Lalli, punapõseline tumedajuukseline tütarlaps, unistab kooliski filminäitlejaist ja reisimisest. Muide olevat Lalli kodu hää perenaine ja küpsetavat sulavaid kooke, nagu räägitakse.

Ellen, blond roosajumeline abiturient, on enne lõunat häbelik koolilaps, pärast lõunat kirglik pidude ja kinode külastaja. Teatriski võib kohata teda igal etendusel. Ellen armastab ka muusikat.

Kati, meie väike mustapäine maiasmokk, ei saa rahuliku südamega mööduda ühestki šokolaadipoest ega uksest, mille kohal ripub kringel. Tundides on Kati värisev haavaleheke, kuigi õpib alati korralikult, mida ise küll ei taha tunnistada. Pärast gümnaasiumi lõpetamist kavatseb ühes Milliga avada iludussalongi, sama Milliga, kellega „kogu eluaja“ on ühes pingis istunud. Kui neid jutuajamise pärast tahetakse lahutada, võtavad mõlemad pisarad appi, millist mõjuvahendit on seni tarvitanud nimetamisväärsete tagajärgedega. Kati on klassivanema abi — seega üks meie siniverelisi.

Milli on meie elav ja temperamentne sinisilmaline „sageli punastav „juht“. Rahva seas üsna populaarne valitseja, kuigi pahatihti on klassis kuulda ta „diktaatorlikku“ sopraani. Armastab sportlasi, sporti ja muusikat, millele pühendab kogu oma vaba aja. Esimesel poolaastal õppimist suuremalt ei tunnista, siiski üks klassi „tugesid“, nagu tavatseb ütelda üks pedagoog. Kindlaim gümnaasiumi pääseja, kuigi ise selles kahtleb, ja tulevane prl. või pr. apteeker.

Vivi, melanhoolne roosapõseline tumeblond juukserulliga daam, söidab iga päev autos kooli ja koju, mistõttu põeb kroonilist kõha, nohu, grippi jne. Koolipidudele eelistab erakoosviibimisi, kuid klassi üritusi austab siiski oma osavõtuga. Suur kontsertide külastaja, kirglik tennisemängija ja tulevane isa ameti pärija.

Leida on tumedavereline pikakasvuline tütarlaps Peetri kiriku kandist, mis põhjusel sõidab kooli ja tagasi „bussiga“. Pärast lõunat on Leida nagu maa alla kadunud, tänavail igatahes pole teda keegi kohanud. Tal on teisik, kellele Leida numbrid tulevad sageli kasuks. Klassis on Leida tuntud abivalmi seltsilisena nii klassitööde kui ka vahetundide ajal.

Juta, keskmist kasvu tumedajuukseline prillidega abiturient, on visusti sulepää peos sündinud. Joonistab koolis kella 8—2 ja on klassi parimaid karikaturiste. Autoriteet ka võõrkeelte ja muusika alal. Juta ei jäta külastamata ühtki klaveri- ega viiulikontserti. Juta on ka kooli „köster“. Spordialadest harrastab innukalt ainult ujumist. Seni on olnud suveti põline elvalane, aga tulevikus kavatses Windsor hertsogi eeskujul murdma hakata vanu traditsioone. Iga nalja kohta kehitab Juta õlgu ja lausub irooniliselt: „Pole just väga vaikukas!“

Maare. Pikk pruunijuukseline tütarlaps, on ainuke klassis, kes kannab lakka. Tunneb erilist huvi fotode ja pehmete asjade vastu (mitte kellelgi ta klassikaaslasist pole nii pehmeid juukseid, nina ega lõuga kui Maarel). Vanasti armastas Maare kasse, aga nüüd on see armastus muutunud vihkamiseks, arvatavasti kartusest vanatüdrukus jääda. Külastab juba mitu aastat agaralt tantsupidusid, kuid erineb muist „daamest“ hää õppimise poolest. Tulevikus kavatses Maare oma nimekaardile lasta trükkida „stud. chem.“, et siis oleks hää ühes laboratooriumiga õhku lennata.

Endla I, meie „Tiiu tasane ja helde“, ei kaota kunagi niivõrd tasa-kaalu, et hakkaks end väljendama valju häälega, üldse ei kuule temast palju ei koolis ega väljaspool kooli.

Ats, hakkaja ja kuraasikas tüdruk, ei jää hätta üheski olukorras. Kui keegi meist üldse gümnaasiumi pääseb, siis on see kindlasti Ats, meie klassi priimus, kuigi Ats ohkab, kui jutt kaldub eksameile, ja kardab, et tema kindlasti neist läbi ei pääse. Vahetundidel jagab Ats kõigile oma teadmisi. Emalik sõber on ta eriti Katile. Mõlemad Katiga harrastavad kiirkõndimist, milles keegi nendega võistelda ei suuda.

Goja vist häbeneb oma pikkust ja käib seepärast üsna lookas. Eri-
liseks tunnuseks on pisikesed kuldsüdamekesed kõrvus. Goja ten-
dents daamilikkusele ilmneb tema riietusestki. Ka käib Goja vahete-
vahel naaberklassis vanu häid aegu ülistamas. Enne tunde seisab
Goja ukstel „auf Wache und wacht“, või tuubib demonstratiivselt,
sammudes klassi ees edasi-tagasi.

Aino I, viimane patsidega näitsik klassis, on igapidi „Unschuld vom
Lande“. Aino omab Petseris mingisugust pedagoogist sugulast, kel-
lele ähvardatakse läkitada kaebekirju, kui Aino vahest teeb elu
endale liiga mugavaks. Ainole meeldib ajalugu üle kõige, ka loo-
duslugu ja võimlemistki armastab Aino väga — päält vaadata.

Liivia, niisama majesteetlik kui ta nimigi, on hääsüdameline, hää-
tujuline emalik tüüp, kes ikka leiab põhjust õpetada teisi, eriti Edat
ja Millit. Proovib igaühe südametunnistuse puhtust, lastes kaaslasi
enesele silma vaadata. Muide armastab Liivi mugavat elu ja hääd
valssi. Parajas tujus keerab enesele ümber salli ja demonstreerib
hispaania tantse.

Endla II on uus näoke, Tapa Ühisgümnaasiumi kannust võrsunud
võsuke, tuli meile alles teise poolaasta algul. Omab pikimaid rips-
meid klassis. Selle vähese ajaga oleme temas tundma õppinud
sõbralikku kaaslast.

Eda on meie klassi pruunisilmaline Kirke. Tema tuba olevat tapee-
ditud Gary Cooperi piltidega, ja ühtegi filmi, milles mängib too
mees, ei jäta Eda vaatamata. Oma joonistamisoskust kasutab Eda
Garyde jäädvustamiseks paberile. Mitteabiturientlikult armastab
Eda mängida veel paberist nukkudega ja karudega. Viimastest on
tal terve kollektsoon, isegi voodisse võtab neid kaasa. Eda on ka
spordi- ja tantsusõber, ainult valssi on otsustanud mitte iialgi sel-
geks õppida.

Liida, meie klassi kääriv hing, ei seisa pudeliski vist paigal. Väga iseloomustavad on Liidale ta kangekaelsed juuksed: kolm neist seisab laubal püsti ja ülejäänud on sassis ka pärast kammimist. Liida kannab enamasti prille, välja arvatud pidud, kus teda muide näeb väga harva, meelsamini istub Liida kodu raamatute taga. Tunneb erilist huvi ajaloo vastu, ja kui teised enam midagi ei tea, tõstab käe ja hõiskab: „Õpetaja, mina jälle tean!“

Rita, tumeblond saledakasvuline tütarlaps, on klassi kapi korraldaja. Ainuke tüdruk meie klassis, kes veetis möödunud suve Berliinis ja külastas Olympiadi, kust olevat kaasa toonud kaks kuldmedalit, milles aga klass kahtleb. Klassis on Rita tuntud vaikse tüdrukuna, kes aga tantsu ei põlga. Õpib muusikakoolis klaverit, ei ole aga oma õppimise tulemusi teisi seni veel kuulda lasknud.

Ester käib koolis väga harva, kuid klassitööde ajal on ta tingimata kohal. Siis loomulikult tuleb vaikida ja seetõttu on Ester klassiõdedele peaaegu võõras.

Erna on blond romantik. Istub tundides alati unistavate silmadega, kuid sellele vaatamata paneb tähele ja lobisemiselt pole teda seni veel tabatud. Elab omaette maailmas vaikselt ja tagasihoidlikult. Pole teda veel keegi tänaval ega kinos näinud. Isegi klassi üritustest ei võta Erna osa, ka pidudest mitte.

Aino II on blond pikavõitu külm ja kaalukas klassik. Ainult füüsika- ja matemaatikatundides närvitseb. Aino on palju reisinud ja südame kaotanud Karlsbadi allikaisse.

Tuti pole tundides enam alati vaikne nagu vanasti, kuigi õpib edasi endise innuga. Pidudel ja kinos käib vähe, ainult siis, kui Juta ta kaasa tirib. Lemmikkompevekiks on „Troopika“.

Asta on väike alati rõõmus ja temperamentne taanlane. Tunneb suurt huvi spordi ja tantsu vastu, sageli on teda näha parketil. Ka võimlemisreast puudub Asta väga harva, kus harilikult paistab silma teiste mustatrikooliste seast oma valge-must trikoo ja tennisingadega.

Koidula on tumedajuukseline abiturient klassi keskmistest või tagumistest sfääridest. Optimistlik tütarlaps läbi ja läbi, kes kunagi ei kaota külma verd. Oma arvamist avaldab tavaliselt valju basshäälega, eriti joonistamistundides. Ajalooõpetajat häirib oma punaste, pruunide ja muude kirevate kampsunitega. Gümnaasiumi mitte-pääsemise puhul lubab sõita Soome, kus teda ootab rikas vana tädi.

Anne-Liis on taltsutamatu blondiin, kes ei tee vahet õpetajate ja õpilaste kohtlemises. Arvab, et võimatu on olla noor ja vanematega mitte riielda, ning vaidleb vaidlemise pärast. Oma arust suur oma ja klassi õiguste kaitsja. Elab piiblisalmi järele: pea kinni, mis sul on, et keegi ei saa su elukrooni võtta. Peale selle kannab kingi kandadega à la Viin ja on kirglik ratsutaja. Hobuseid armastab üle kõige maailmas. Mängib ka hästi šlaagereid. Tulevikukavatsused on teadmata, kuid erilist soovi gümnaasiumi astuda pole.

Dagi, klassi elav ajaleht, on tuntud mugava õpilasena. Õppimisind tärkab alles viimasel veerandil, kui tuleb ronida „üle noatera“ järgmisse klassi. Võimlemise vastu tunneb erilist armastust ja huvi, seepärast meeldib talle publiku ridadest kaaslaste plastilisi liigutusi pealt vaadata. Praegu näeb vaeva oma hüpleva kõnnaku graatsiliseks muutmiseks. Koolis elab nagu kodu, tundides „jahvatab“ väsimatult ja ei tunne millalgi igavust. Kaasinimeste juures eelistab ta millegipärast blonde päid ja laiali kõrvu.

Hilda on vaikne virulane. Teist nii vaikset kaaslast polegi meie klassis. Alati on tunne, et Hilda puudub, kuid ta puudub üpris harva, kuna on üks klassi hoolsamaid õppijaid. Tundide ajal närvitseb pisut, kuid muidu on alati kaalukas ja rahulik. Klassis pole ühtki tüdrukut, kes oleks Hildat vihasena näinud. Abivalmis on ta alati, kuid oma eraelust ei avalda midagi. Loodame, et pääseb gümnaasiumi.

Ira ohverdas oma pikad patsid moejumalale alles hiljuti. Tema iseloomust palju ei teata, aga küllap ta kõnnib kuldsel keskteel. Armastab ka tihti kinos käia ja laulda oma „heleda jaalega“ „When I’m calling you...“ Ira on muuseas ainuke elvalane meie klassis.

Tipa on meist väikseim ja kõhetuim. Omab suuri halle silmi ja pikki ripsmeid. Tihti armastab oma arvamist avaldada heleda kilkamisega, mis õpetajaile eriti meeltnööda ei ole. Solvub kergesti, kuid solvab teisi sama kergesti. Kui teistele on mõni ülesanne eriti raske, on see Tipale „imekerge“. Kaaslaseks Ellenile on **Virve II**, kes on ta naabriks koolipingis, klassinimestus ja võimlemisreas. Lemmikõppeaineks on käsitöö, mida Tipa vehib teha igal võimalusel. Joonistamisõpetaja arvates on Tipa pisut — „naseweiss“!

Virve II on koolis ja omavahel tuntud ühe indiskreetse nime all, mis tugevasti šokeerib ajalooõpetajat. Virve leiab enese olevat suure pessimisti ja kergesti haavuva olevuse. Vahel on Virve väga asjalik, kuid enamasti on ta siiski suur unistaja ja romantik. Muusikapaladest vihkab ta kõige enam „Donna é mobilet“ „Rigolettost“ teadmata põhjusel. Tunneb huvi keelte, raamatute ja Hispaania vastu.

Berta on väikekasvuline temperamendiküllane alati rõõmus klassiõde, kes ei kadesta kedagi. Vaba aja pühendab kriminaalromaanide lugemisele. Tunnis võib sageli näha Bertat saladuslikult omaette naeratlevat ja siis punastavat. Berta pinginaabriks on ilusa sopraaniga

Benita, kes vahetundidel armastab ikka lõõritada ja laulda: „Säält ju mu kullake paistab su maja...“, lubab gümnaasiumi mitte-pääsemisel minna muusikakooli. Ka pidudel võib Benitat kohata, kuid „linna pääl“ juhtub teda harva nägema, kuna elab südalinnast üsna kaugel. Mida elavam on Benita vahetundidel, seda vaiksem loomulikult on ta tundides.

Laine on tundides alati lõbus. Ta on suur optimist, kuid naer ja nutt vahelduvad tema juures nagu aastaajad. Kooliõdedele demonstree-rib ta enne tunde „moodsat“ inglisvalssi. Muusikariistadest tunneb ta erilist armastust bajaanide vastu. Peale keskkooli lõpetamist ei kavatse minna gümnaasiumi, vaid leeri. Mis pärast seda tuleb, võib igaüks juba ise aimata, valmistab ju Laine nobedasti — kaasavara!

L+P+T

V-a klass

V-b klass

Meida, õpetajate „kirstunael“, maandus alles hiljuti meie klassi esimesse pinki. Ilmub kooli ja lahkub koolist esimesena, sest iga minut on aeg, ja aeg on raha, nagu Meida ütleb. Meidal on nii palju õiendusi, askeldusi ja sekeldusi õpetajatega, et aega müramiseks ja teiste lõbudele kaasaelamiseks ei jätku. On saanud hakkama vist mõne surmapatuga, sest soovib kloostriisse minna, seepärast ei avalda ka oma pilti.

Veera on tüdruk, kes millegi üle ei kurvasta. Läheb tal midagi halvasti, heidab Veera käega ja ütleb: „Läheb halvasti, las läheb; küll teinekord läheb paremini!“ Jääb juba Veera mõneks minutiks vaikselt, siis tähendab see midagi õige tõsist. Kui õpetaja soovib kuhugi midagi vaatama minna, vastab Veera harilikult: „Oeh, õpetaja, seal juba ammu käidud ja kõik nähtud.“ Suvel harrastab ta kirglikult pikamaaujumist. Tulevikust ei räägi Veera üldse, naeratab vaid ja loodab kõige paremat.

Salli on pikk brünett, kunstniku hingega tütarlaps. Käib sageli kinos, veel sagedamini pidudel, sest tantsib hästi. Kooliski demonstreerib uusimaid moeantse ja laulab moodsaimaid šlaagereid. Kodu loeb suure huviga põnevaid kriminaalromaane. Eelistab kaabudega här- rasid. Nõrgem külg on kergesti vihastuda tema kohta käivate naljade üle. Suvel lõikab rinnaga laineid ja taotleb meistritiitlit. Tulevikus kavatseb siirduda „Pallasesse“.

Helmi on pärit Mulgimaalt. Omab ehtsat mulgi uhkust, jonnakust ja tahtejõudu. Õpib hoolikalt nii kodu kui ka koolis, rühkides cum laude poole. Saanud mõne „rahuldava“, on Helmi õnnetuist õnnetuim. Tundides istub vaikselt ja tähelepanelikult. Vahetundidel uurib raamatuid. Mõistes hästi algebrat on Helmi klassi algebra-professor. Nagu kuulda, kavatseb edasi minna gümnaasiumi.

Lena, meie heledajuukseline juuditar, häädab eesti keelt üpris saksapäraselt. Lena on kasulik igale õpilasele, sest omab hääd sü- dant ja aitab igapäev, kellel tarvidus selle järele; seetõttu on tal ka palju sekeldusi õpetajatega. Hommikuti ootab teda suur hulk saksa keele vihikuid. On alati „fröhlich“ ja huvitatud kõikidest tantsudest, eriti balletist, demonstreerib neid enne tunde klassi ees. Tuleviku- kavatsusi avaldada ei soovi.

Johanna, lühike, kiirekeelne tütarlaps, õpib hoolsasti ja vastamise kiiruses ei ületa teda keegi. Õppimine on ka temale vajutanud oma pitseri, sest ta on tihti väga närviline. Eriti enne klassitöid, nii et teeb kaasõpilasedki närviliseks. Kodu täidab hoolsa ja korraliku perenaise aset. Kavatses vist astuda gümnaasiumi.

Hilja on lõbus ja sõbralik klassiõde, kes on huvitatud eriti tantsust ja pidudest. Omab kenat lauluhäält ja armastab laulda šlaagereid. Suvel harrastab ujumist ja rattasõitu. Tulevikus kavatses astuda gümnaasiumi, millele järgneks loomulikult ülikool.

Aita on sümpaatne klassivanema abi. Alati on ta lõbus, abivalmis ja humoorikas. Õpib mõnede väikeste puhkeaegadega, kuid siiski esimesi õpilasi klassis. Spordi alal harrastab suusatamist, uisutamist ja ujumist. Räägib meeleldi ka tantsimisest. Kaasõpilased arvavad, et temast saab tulevikus apteeker, kuid ise ütleb ta, et läheb esialgu ainult gümnaasiumi.

Laine armastab väga tantsida ja pidudel käia. Kevadeti meeldib talle Emajõe laintel viibida ja aerudega vahutavaid voogusid lõigata. Talvel harrastab suusatamist. Pääle keskkooli lõpetamist siirdub Kehtna majapidamiskooli.

Linda II on blond lokispäine sale tütarlaps. Armastab väga võrkpalli mängida. On kirklik moe- ja indiaanlaste tantsude tantsija, õpetab neid ka teistele. Ja kui jõuab see õnnetu küsimise aeg tunnis kätte, siis on kuulda tasast ohet: „Aita, Jeesuke, Lillikest!“ Kodus vaevab klaverit, kuid raamatuid ei armasta, tema pärast kas või kadugu kõik raamatud maa päält.

Valve on väike valge nooruke, kes teisist aastailt on üsna „maha jäänud“, õppimises sammub aga esirinnas. Armastab eriti keeli, mistõttu teda tihti keeleteadlaseks nimetatakse. Esineb klassis kange õigusenõudjana, käies põhimõtte järele, et õigus peab maa peal valitsema. Edasi läheb ta gümnaasiumi. Mis siis saab, seda näitab tulevik.

Hilja on kena suuresilmaline tütarlaps. Klassi tugi, nagu öeldakse, sest on parimaid õppijaid. Tundides vaevab ennast etteütlemisega, mispärast on tihti sekeldusi õpetajatega. Meeldivamaks ajaviiteks on tal käsitöö. „Veimevakk“ kasvab iga päevaga, nii et kosilased võivad julgesti tulla. Hiljagi tantsib meeleldi. Arvatavasti läheb edasi gümnaasiumi. Kuna aitab iga hädalist, siis loodame, et temast saabki kord arst.

Põhjala neiu on põline Nõo elanik. Õpib kaunis korralikult, kuid oma ülisuure tarkuse tõttu ajab kõik reeglid segi. Ei tea, kellele või millele ta mõtleb. Armastab väga tantsida ja vahetundidel võib teda tihti näha valssi või mõnda muud tantsu keerutavat. Ootab suurima igatsusega aega, millal käesolev koolikord asendatakse uuega, mis kaotaks koolist eksamid. Mis Helga tulevikus tegema hakkab, seda ei tea me, kuna ta sellest midagi ei räägi.

Linda. Kus on Linda, sääl on naeru ja tantsu. Linda oskab kõiki tantse plastikast kaerajaanini. Ta on alati abivalmis, eriti armastab ta ette ütelda. Kaaslasi ei jäta ta ilmaski hätta, ennem kannatab ise. Tulevikukavatsusi meile ei avalda, oma pilti ka mitte.

Linda tuju on alati hää, olgu see varahommikul või hilisõhtul. Kooli ilmub Linda kaunis varakult, kus peletab kõikide kaastlaste silmist une ja pahameele oma huvitavate ja naljakate juttudega. Linda armastab väga muusikat ja sellepärast käib õige sageli pidudel, et kuulda toredat ja ehsat „muusikat“, kuid kontsertidel ta ei käi. Linda alatine vastus teistele on: „Ei maksa minu pärast sülti soojendada ega teed panniga keeta.“ Ta pole veel jõudnud otsusele, mis ta pääle kooli lõpetamist tegema hakkab.

Helin on blond „nupuga“ lõbus ja humoorikas tütarlaps. Kevadel ja sügisel veedab vaba aja „Kalevi“ spordiväljakul, mille tulemuseks ehib Helina rinda naisspordimärk. Kevadel armastab veel aerutamist ja ujumist. Talvel käib pidudel, uisu- ja suusateil ning murrab luid spordijoovastuses. On klassi esindaja õpilaskonnas ja võrkpallikapten. Söögivahetundi tuletab meelde hüüdega: „Tähelepanu, kes tuleb sööma?“ Kooli ilmub kaunis vara lobisema pinginaabriga. Klassis on Helin üks parema tunnistuse omanikest, kuigi kõik õpetajad soovivad veelgi paremat.

Koidula on meie vaikne lahke klassivanem. Ta palavaim soov on, et klassis valitseks kordki rahu ja vaikus. Kuid vaevalt see soov tal kunagi täidub, asjata kulutab ta nii palju energiat meie vaigistamiseks. Palju vaeva näeb ta vabandamistega, et klass pole õppinud, pole aru saanud jne. Pidudel ja kinos käib Koidula väga harva, pühendab selle aja vaimutööle. Tulevikuplaanide kohta ei armasta teistele seletusi anda.

Ilse on lühikasvuline blondiin. Kuna on kannatanud õpetajate „kiusamiste“ all, siis on muutunud väga närviliseks. Klassitööde ajal istub kui tuliseil süsil ja ümbruskond kannatab valusate torgete all. Kodu „tuhnib“ raamatuid vist kaunis palju, sest teab õpitükke alati korralikult, olgugi et ütleb kooli jõudes, et ta pole midagi õppinud. Võimlemist ei armasta. Kassid, lapsed ja punased roosid on ta lemmikud. Kavatses minna gümnaasiumi, et saada tulevikus rohuteadlaseks.

Hilja on alati vaikne ja enesesse süvenenud, nii võib teda kohata kooliruumides ja ka väljaspool neid. Istub viimases pingis vaikselt. Müramises ja seltskondlikus osas ei paista just silma, küll aga õppimises. Kui küsida Hilja tulevikukavatsusi, naeratab ta ja ütleb: „Kust mina nüüd tean, mis tulevik toob. Küll aeg annab arutust.“

Laine on elav ja lõbus plika. Ainult vahel teeb surmani kurva näo ja saadab iga lauset elava miimikaga. Pidudel palju ei käi, kui aga satub sarnasele „loksutavale asjale“ siis tahab ruttu koju minna. Tulevikus, nagu kuulda, kavatses astuda gümnaasiumi ja pärast seda ülikooli.

Friidi on üks Palestiinasse sõitjaist. Istub unistava näokesega tunnis ja näeb juba vaimus uhkeid palme ja sinetavat merd, olgugi et viibib neist veel kaugel. Tunneb huvi kirjanduse vastu ja loeb palju. Kodu tegeleb ka muusikaga. Pidudel ja seltskonnas võib teda kohata harva. Küsimusele: „Friidi, mida tulevikus kavatses teha?“ ei vasta ta kunagi.

Evi on sihvakas blond tütarlaps, kes vahetundidel on kõigile kasulik, varustades kaaslaste vaimu- ja kehatoiduga. Tunnis eriti silma ei hakka. Omab mõningaid nõrkusi, nagu romaanide lugemist ja kinodes käimist. Varem hoidus pidudest ja tantsust, kuid viimasel ajal hakkab harrastama ka seesugust sporti. Pärast keskkooli lõpetamist astub Evi gümnaasiumi.

Liidi on tütarlaps, kes vaevab igal hommikul ja õhtupoolikul „raudruuna“, kes peab teda sõidutama linna ja linnast kodukohta Elva. Liidi on alati lõbus, abivalmis ja lahke. Ei ole näinud päeva, millal Liidi tuju oleks halb, või millal ta oleks teiste vastu ebaviisakas või morn. Liidi harrastab ka muusikat. Küsimusele, mis ta tulevikus teeb, vastab Liidi kavala näoga: „Mis sest nüüd nii uurida, küll juba näete.“ Ja piltigi ei andnud avaldamiseks.

Mandi on käre tüdruk. Kuulub klassi naiskonda, olgugi et palju harjutustundides ei käi. Harrastab enam tantsusporti. Tantsutundi-deski ei käi, kuid tantsib mis „mühin“ ja „kohin“. Mandi oma tulevikukavatsustest rääkida ei armasta, ütleb vaid, et tuleb „kärts“ ja „marupriske“ elu. Oma näokestki ei näita siin meile.

V-b klass

KUIS OLID KAUNID NOORUSAJAD

See oli kahekordne hoovimaja Pihkva tänavas Tartus, kus veetsin oma esimesed eluaastad. Meie vaiksuse korteriga teisel korral on seotud mu esimesed ja ilusaimad mälestused.

Mäletan üht jõululaupäeva, millal kingituseks sain silmi avava ja sulgeva nuku. Seisin, nukk hellalt kaenlas, särava jõulupu all ja olin kogu oma olemusega nii anduvalt süvenenud ta vaatlusse, et veel praegugi on mul meeles mu Lilli tumepruunid pikkade ripsmetega ümbritsetud silmad ja ta punane kuldkaelusega siidkleidike.

Siis katab mu mälestusi uduloor kuni kõleda talvehommikuni, millal mulle tädi seletas midagi mu „vennakesest-vellekesest“, kes magab vankris. Äärmiselt tasa hiilisin võõrastetuppa, uudishimulikult astusin paar sammu lähemale suurele korvvankrile ja tõusin varvastele. Vankris magas tibatilluke olevus roosa ümmarguse näokesega ja pisikesena ninaga. See oli mu „vennakene-velle-kene“. Seisin seal ja mõtlesin tükk aega otse hinge pidades oma veljekesele, kellest pidi saama mulle mänguseltsiline.

Päevad veeresid, kasvas veljeke ja hakkas juba häälitsema üksikuid sõnu oma keeles. Siis ühel õhtul tuli meile palju külalisi. Söögi- ja kaeti lauda ja magamistoas rõivas-tati mu veljekest. Ema kutsus mu enda juurde ja küsis: „Missugust nime tahaksid oma veljekesele?“ — „Sulev,“ vastasin. Ema naeratas: „Tema nimeks saab Lembit.“ Läksin magamistuppa vaatama oma veljekest Lembitut. Pikk valge kleit pandi talle selga, tanu siniste siidpaelttega pähe, keegi pikk „tante“ võttis ta sülele ja viis võõrastetuppa. Seal oli palju inimesi. Väga pikk „onu“ seisis lilledega ehitud laua taga, millel põlesid küünlad, ja rääkis midagi valju häälega. Korraga hakkasid kõik toasolijad laulma. „Mis see on?“ pärisin sosistades tädilt. „See on ristimine,“ sain vastuse. Vaatlesin suuril silmil isa, kes seisis rõõmsa näoga ukse kõrval, ema, kes püüdis rahustada mu täiest kõrist kisavat veljekest, ja lõpuks pikas mustas talaaris „onu“, kes jälle oli hakanud kõnelema. Mingi aukartuse-sarnane tunne vallutas mu südame, kui mõtlesin, et see kõik kokku on „ristimine“. Pärast seda ei julgenud ma kaua aega ütelda „ristimine“, see sõna oli liiga püha ja tõsine tarvitamiseks nii väikesele lapsele, kui olin mina.

„Suured inimesed võivad ütelda „ristimine“, nad võivad ütelda ka Jumal, sest nad on ise head. Lapsed aga jonnivad ja sellepärast nemad ei tohi,“ arutlesin endamisi.

Kui veljeke kasvas ja me juba saime koos mängida, tegime palju tulevikukavatusi. Tema ütles, patsutades uhkelt oma mänguhobuse turjale: „Minust saab hobusejuht.“ — „Ja minust saab lehmälüpsja,“ vastasin kiiresti, otsides lelude hulgast välja oma „Maasiku“. — Tuli ette ka mõtete lahkuminekuid, mis tavaliselt lõppesid pisaratega nii minu kui veljekese põsil. Lahingute vältimiseks toodi vahel maja valitsevate võimude poolt isegi vitsakimp tuppa, mis siis kordamisi riputati nii veljekese kui minu sängi kohale.

Kuna meie vanemad olid õpetajad, tuli neil palju tegelda raamatutega. Kui isa vahel luges mõnda uut raamatut, lähenesin ta toolile ja ta põlve najale toetades küsisin usaldavalt: „Isa, kui see raamat vanaks saab, kas sa siis annad ta mulle?“ Harilikult isa soostus naeratades. Kord (see oli ühel vabariigi aastapäeval) oli isal suur kirjukaneline raamat kaenlas. Kordasin seekordki oma palvet. Isa aga vastas: „Ei, Eokene, see raamat ei saagi kunagi vanaks.“ Olin nõutu, sest senini olin ikka kuulnud, et kõik saab kord vanaks. Ja nüüd see raamat... Samal päeval kutsus ema meid enese juurde ja luges meile ette „Eestimaa, mu isamaa“. Kui ta oli lõpetanud, hõiskas veli: „Minust saab ka eesti vapper vanem!“ Ja minust? Minu tulevane lehmälüpsja amet näis õige kahvatu olevat eesti vabra vanema kõrval. Kuna ma aga muud suursugusemat ametit parajasti ei leidnud, vaikisin nukralt.

Meie suureks ühiseks harrastuseks oli juttude kuulamine. Õhtuti ronisime üks ühele, teine teisele isa põlvele ja palusime: „Isa, räägi meile mõni jutt.“ Isa rääkiski meile palju huvitavaid lugusid metsast, rebasest, hanedest, tedrist ja häist jahimehist. Kui emale esitasime oma palve, jutustas ta meile muinasjutte väikesest häist lapsist ja kurjest hiiglasist. Vahel luges ta „Lastelehest“ mõne pala ja laulis. Meie lemmiklauluks sai „Väike vaene poisikene kõndis metsas üksinda“.

Kui tuli suvi, läksime ikka suvitama. Suvituskohtadest on meelde jäänud väike metsavahimajake suure metsa ääres. Aias

õitses orjavits ja kraavikaldal sinetasid äranustamind-lilled. Maja ees kasvas kõrge kask.

Teine armas suvituskoht oli Sarakustes. Seal tegime pühapäeviti vanematega oivalisi jalutuskäike „Hirveaeda“ ja edasi sinava järve äärde, noppides teel piibelehti ja punudes valgeist ristikheinust pärgi. Igal teisel päeval, kui lubas ilm, läksime põlisest kuusemetsast läbi noorde männikusse. Õhtupoolikuti ilmus sinna „meie sõber“. See oli helepruun liblikas valgete ja mustade sõõrikesiga tiivul, kes mitu, mitu õhtupoolikut järjest lendles me ümber ja tihti puhkas meie väikesil sõrmil. Olime lõpmata õnnelikud.

Talviti hakati meid pühendama õppimise saladusisse. Meie matemaatikaõpetajaks oli ema, joonistamiseõpetajaks tädi. Olime eriti vaimustatud joonistamisest, ja kui hakkasin käima lasteaias, joonistasin koos vennaga terved vihikud täis. Veljele meeldisid ikka „verisemad asjad“. Nii joonistas ta rebaseid, kellel kana suus, turtsuvaid kasse, perutavaid hobuseid ja kõige rohkem kaklevaid kukki.

Päikesepaistelisel sügispäeval viidi mind algkooli. Palju lapsi, veel rohkem kära, avarad koridorid, laiad trepid, õpetajad — kõik see mõjus minusse algul mõtlemapanevalt. Kuid harjusin ja varsti mind määrati koguni klassivanemaks. Sõpru oli mul palju, eriti vanemate laste hulgas, neile nähtavasti meeldisid minu üleannetused ja kaunis realistlik väljendusviis. Õppiminegi läks libedasti.

Veeres päevi, kuid ja aastaid. Tulles kord tagasi suvitamast, asusime elama oma majja Tammeväljale. Hommikul oli tükk tööd, enne kui jõudsin veljega avara aia risti-rästi läbi kõmpida, põõsaid ja puid uurida ja oma rõõmu nende üle avaldada.

Kooliaeg lendas omasoodu edasi. Mul oli kena sõbratar, kes juuksuri tütreks omas palju teadmisi „kosmeetikast“. Kord ta mulle sosistas, ma pangu tähele, ühel meie õpilasel olevat kulumud püगतud ja värvitud! — „Kuidas seda siis tehakse?“ pärisin. „Oh, lihtsalt,“ lõi ta käega ja lisas vähe aja pärast: „Kääridega saab ka.“ Kodu, kui kedagi polnud toas, võtsin suured käärid, asusin peegli ette uurima oma kulme. Need „teravad nurgad“ ei meeldinud mulle põrmugi. Säuh, ja üks kulm oli õnnelikult kumer, teine säuh — aga oh häda! Suure sälgu olin teisele kulumule sisse lõiganud. Nüüd pidin ka esimest kulmu „õhemaks“ lõikuma.

Tagajärg oli, et jäin lõpuks peaaegu täiesti kulumudeta.

Esmaspäeval koolis põrnitsesid õpilased mind altkulmu ja lähemad kaaslased nõudsid: „Ütle, miks sa täna nii veider oled?“ Mu süda tardus. Mis nüüd? Kooli hommikupalvusel palvetasin härdalt: „Oh tee, et need teised mu kulme ei märkaks!“ Aga nad märkasid... Ja peale vanemate pahameele ja häbi, oma kohutava südamevalu võisin lugeda teatevihikust: „Kord — nõrk.“ Olin siis algkooli viiendas klassis.

Heledal maihommikul võtsin vastu õhetavi põsi ja põksuvi südami oma algkooli lõputunnistuse ja kingitusena õppenõukogu poolt sinisekõitelise raamatu „Eesti nüüdislühirika“. Ei saa süveneda tolle toreda päeva mälestusisse, tundmata sama palavikulist ärevust ja pulbitsevat rõõmu, milles viibisin tol korral. Kõik oli üliahasti. Ka keskkooli olin ma juba vastu võetud. Ah, ja see raamat hülgava pühendusega — milline õnn! Ja lõpupidu! Veel õpetajate ja õpilaste õnnitlused, koduste rõõm, kevadpäev õitsvate puudega ja puhkevate lilledega — arvan, et ma sellal ei viibinudki enam maa peal, vaid kuski kõrgemal, kiirgavas rõõmumeres.

Nüüd olen keskkooli abiturient. Ja uued mälestused kerkivad esile keskkooliõpilase rõõmudest ja muredest.

Neljandas keskkooli klassis hakkasin end täpsemalt vaatlema ja püüdsin uurida oma iseloomu. Milliseks elukutseks on mul eeldusi? Millised on mu võimed? Ei leidnud kõigile küsimusile vastuseid. Kui olin lugenud „Taavet Soovere elu ja surm“, muutusin tuliseks saamatuse, jõuetuse ja mõtteiga pilvisriippumise vastaseks. Minu sooviks oli saada tüdrukuks, kes kannab vööd revolvril, on julge ja uhke, kihutab rattal mööda maanteed ja ajab nelja ratsavõistlustil, särab elurõõmust ja jõust ega hooli takistusist eesmärgi saavutamiseks. „Vabadus! sõltumatus!“ Need olid mu hüüdsõnad. Aga oma soovidest ma vaikisin. Jäin koolis ikka vaikse ja tasakaaluka tüdruku maski taha, sest „Inimese süda ei pea mitte tänava kuulutustetulp olema“, väitsin uhkuses.

Suvel sõitsime mere äärde. Kui ma vahusisse laineisse sukeldusin või kivil seisin, kuulatades mere mühinat, karge tuule sasi-des mu juukseid ja rebides rõivaid, mõistsin, mis tähendab kanda hinges vaid juubeldavat olemisaimu ja olla vaba ja julge kui päikesetaim.

Kui mu sõjakus vaibus, istusin vaikselt õhtuil rannas, jalad tüünelte virvendavas merevees, kuulatasin häält, mis nii selgesti kajasid üle vete, kui oleksid nad räägitud sealsamas lähedal, või uitasin teiste tüdrukutega päikese loojakuni kaldaäärseis männikuis.

Suurt mõju on minusse avaldanud ka mu õpetajad. Juba algkooliõpetajad. Esmajärguline ekskursioonijuht on mind õpetanud õigesti matkama. Noist kaugeist ekskursioonest saadik tunnen igal kevadel, kui taevast sinine, seletamatut rahutust ja tungi valgete laiade maanteede tolmus kaugustesse matkata. Keskkooliõpetajaist üks on näidanud, milline varandus seisab inimese huumorimeeles, teine on minus äratanud sügava huvi kirjanduse vastu.

On rida kirjanikke, nagu Fr. Tuglas, A. Kitzberg, A. Mälk, H. Siincevic ja J. Aho, kelle teosed musse sügavaid muljeid on

jätanud. Mõjutanud on mind ka lüürikud: Koidula, E. Enno, G. Suits, M. Under ja Sütiste. Lugeses Kreutzwaldi ja Koidula kirjavahetust, olin õnnelik, et kord on elanud Koidula-sarnane inimene. Ta muutus mu ideaalkujuks ja oma vaimustuses tunnistasin: „Koidulale tahan sarnaneda.“ Olin võlutud Fr. Tuglase stiilist ja õppisin tema teoseist terveid lauseid pähe. Enno kombel otsisin kaarnakivi ja koos Suitsuga ülistasin elutuld. Õppimise ajalgi asetses ta luuletuskogu „Elu tuli“ mulle hästi kättesaadavas kauguses.

Kuigi kõik päevad pole olnud päikesepaiselised — ometi nüüd neile tagasi vaadates näib mulle, nagu oleksid nad siiski olnud ju mõnede päikesekiirtega — nõnda kirkalt nad säravad ja helendavad, ja selliseina jäävad nad püsima mu mällu.

Eo.

ÕITSEV KEVAD

Lembi astub majast tänavale. Ta tõmbab mantlivöö kõvemini kinni, silub kord käega üle juuste ja surub siis käed taskusse. Nüüd seisab ta kõnniteel ja arutab, kuhu poole minna. „Veel on terve tund aega,“ mõtleb ta, „mis teen ma niikaua.“ Ta vaatab jõe poole, kust puhub mahedat kevadtuult. Siis pöörab ta aga jõe selja ja siirdub linna. Esimesse pagariärris astub ta sisse ja tellib jäätist, ehkki päevane kuumus on juba vähenenud. Lembi istub nurgalauda ja tõstab väikese lusikaga jäätist suhu. Ta tunneb, kuidas see suus sulab ja siis kurku läheb. Lembi mõtted keerlevad tänase kohtamise ümber. Nad olid Heinoga juba varajases lapsepõlves mängukaaslased olnud. Alati olid nad koos käinud. Vahel olid tülitsevad ja siis jälle leppinud. Nii oli see kestnud kooliajani. Nüüd olid nad teineteist vähem näinud, sest mõlemal olid omad huvivid olnud. Mida suuremaks nad olid kasvanud, seda võõramaks nad olid jäänud. Lembi oli hakanud Heinot häbenema, pea-aegu kartma. Heinogi oli muutunud teisesuguseks kui varem. Siis olid Heino vanemad asunud Tallinna elama. Sellest oli nüüd möödunud kaks aastat. Kirjavahetuses Lembi ja Heino polnud. Järsku eile oli Lembi Heinolt kirja saanud. Heino oli teatanud, et ta paariks päevaks sõidab Tartu

tädi juurde ja tahab meeleldi Lembit näha. Lembi oli ehmunud ja üllatanud olnud. Miks tahtis Heino teda näha? Neil polnud ju mingit ühendust enam kaks aastat? Kuidas näeb Heino välja?

Lembi märkab, et ta jäätis on lõppenud. Ta vaatab käekella. Aega on veel pool tundi. Mis teha? Kas veel jäätist süüa? Ta loeb järelejäädud raha. Seda on kuus senti. Tähendab, jäätist ei saa! Pikkamisi astub ta tänavale ja seab sammud pargi poole. „Võib ju seal istuda ja teda oodata,“ mõtleb ta. Aeglaselt longib ta parki. Vanad saajaastased puud muudavad pargi hämaraks, ehkki päike veel taeva serval seisab. Pikad varjud lamavad jalgteel ja murul. Linnud siristavad puude oksil. Kuskil närib orav käbi. Kaugemal kukub kägu. „Õnnekägu,“ mõtleb Lembi. Ta istub sammaldanud kuuse-tüvele, mis tormis murdunud, ja hakkab ootama. Pikkamisi venib aeg. Lembi püüab mõelda, kuid ta on liig ärritatud. Kas tuleb Heino? Kuidas suhtuvad nad teineteise? Ega ta vist tule!

Olles oodanud pool tundi, näeb Lembi endale lähenevat pikka kogu. Heino! Ta on pruuniks põlenud, mustad juuksed siledaks kammitud ja palju pikemaks on ta kasvanud. Lembi tõuseb. Ta astub teele. Nüüd lähenevad nad mõlemad. Hetke seisab

Heino Lembi ees, siis ulatab käe: „Tere, Lembi!“ Lembi punastab. „Kui suureks sa oled kasvanud, Lembi. Ma peaaegu ei tunnud sind ära.“ Lembi ei vasta. Nad kõnnivad piki pargiteed ikka kaugemale. Jutt ei taha areneda. Küll räägivad ühest, küll teisest, kuid varsti pole jälle midagi öelda. Lembil on piinlik, et on nii saamatu. Lõpuks vaikivad nad mõlemad ja kõnnivad ainult üksteise kõrval. Nad otsivad kõrvalisemaid teid ja satuvad ikka sügavamale parki. Lõpuks katkestab oja nende tee. Vahutav, vulisev oja. Kusagil pole näha silda ega purret. Nad kõnnivad mööda kallast, et kusagilt üle pääseda. Ülalpool väikest karestikku on asetatud ojja kivid, kust võib vae-

valt üle pääseda. Lembi ei julge üle minna. Siis haarab Heino ta sülle ja kannab ta läbi oja. Lembi on hingetu. Ta ei ütle Heinole sõnagi. Vabanedes ta pistab jooksu. Oh, kuidas ta jookseb, kordagi tagasi vaatamata. Ta jookseb üle muru, mis on täis õitsvaid lilli. Iga sammuga sõtkub ta neid. Lõpuks vajub ta hingetult pingile, mis asetseb väikese tiigikese kaldal. Ta kõrval ja taga lõhnavad sirelid ja toomingad. Ta istub kaua. Lõpuks leiab ta Heino. Heino käed on täis lilli. Nendega puistab ta üle Lembi. Neid on Lembi juustes, kaelal, süles, igal pool. Ja nende ümber on kevad, noor, õitsev kevad.

Aasa.

PUDEMEID KOOLIELUST

I.

Till... algab pörisedes kell, helin järjest valjeneb, kuni haripunktis järsku katkeb. Kops! lööb Kaare füüsikaraamatu kinni, tõuseb püsti, võtab laualt asjad ja õpetajalt luba saamata tormab piki koridori oma klassi ukse juurde. Siin peab ta ootama korrapidajat, sest uks on lukus ja võti korrapidaja taskus. „Mis saab küll mu inglise keele testist? Kui saaks ometi rutem sõnastiku kätte!“ Eile polnud Kaarel lihtsalt aega testi ette valmistada. Ta käis klaveritunnis,

siis lonkis tüki aega niisama tänaval. Kui koju jõudis, oli juba õhtu ja pidi õppima muid aineid. Viimaks tuleb korrapidaja ja Kaare pääseb klassi. Ta tahab kohe sõnastikku võtma minna, seal köidab ta tähelepanu klassi tahvel, kust loeb: Täna jääb inglise keele test ära. On pealtkuulajaid! „Test jääb ära!“ hõiskab Kaare. Ta tunneb, kuidas südamesse tungib kuskilt vägev rõõmulaine, mis vajab väljapääsu. Kaare avab suu, kurgupõhjast tungib peenike, tugev hääl, mis sarnaneb pajupillile... Kaare tun-

neb, et see oli õigeim väljendus ta suurele rõõmulainele. Pingi juurde jõudnud, pöörab Kaare end ümber. Õpetaja laua juures seisab — direktor! „Kes seda pilli siin ajas? Kas teie?“ küsib ta lähedal seisvalt Liisilt. „Ei!“ vastab Liisi. Direktor küsitleb veel teisigi. Ainuke, kellelt ta midagi ei küsi, on Kaare. Klassist väljudes küsib direktor veel: „Mitmes klass te olete?“ „V-a“, on vastus.

„Kaare, miks ei ütelnud sa, et olid kisa-ja?“ piiravad tüdrukud Kaare ümber. „Sul võib veel halvasti minna.“ — „Olge vait!“ vihastub Kaare ja tormab minema.

Algab inglise keele tund. Õpetaja, kes on ka klassijuhataja, astub klassi — ükski. Ta on täna tõsisem kui hari!ikult. „Pealtkuulajaid ei tule, kirjutame testi,“ sõnab ta lühidalt. Kaare süda valutab. „Mis ütles direktor temale? Millal ta hakkab uurima? Miks ma ometi kohe ei vabandanud!“ Kaare ei pane tähelegi, kas sõnad, mis ta kirjutab, on valed või õiged. Test lõppenud, korjatakse lehed. „Järsku viskavad mu koolist välja,“ sosistab Kaare Mallele. „Loll!“ on selle lühike vastus. Kaare saab isegi aru, et ta loll on, kes siis kohe välja viskab! „Direktor oli väga pahane,“ algab klassijuhataja, „te olete siin hirmust kisa teinud. Olete ometi suured tüdrukud, see teile ei sobi. Kes oli see kisaaja?“ Kaare tunneb, kuidas ta põseb löövad lõkkele. Kõik nagu vaataksid talle. „Mina,“ tõuseb ta otsustavalt. „Lähed peale tundi direktori juurde vabandama!“

See on nagu välk. Kaare ei ole veel kunagi direktori juures käinud, nüüd järsku sinna! Direktor kindlasti küsib nime, ja nii omandab Kaare nimi direktori juures halva kuulsuse...

Peale tundi läheb Kaare põksuva südamega direktorit otsima. Kabineti uksele nad kohtavad. „Palun vabandust,“ algab Kaare kogeldes, „mina kisasin.“ Direktor ei näi algul taipavat, milles asi seisab. „Ah!“ meenub talle siis „olete V-a'st.“ Üle ta näo libiseb hetkeks naeratus. „Milleks niisugune kisa? Olete ometi suured tüdrukud ja peate aru saama, mis kõlbab, mis mitte.“ Kaare saab isegi aru, et oli hirmus rumal nii kisada. Direktoril näib vähe aega olevat: „Nii küll enam karjuda ei tohi. Mõelge ise, mis siis saaks, kui kõik niisugust pilli ajaksid! Võite minna.“

„Isegi nime ei küsinud!“ hõiskab Kaare klassi jõudes, ja ta hakkaks peaaegu uuesti seda huvitavat pilli ajama.

Mai.

„Lapsed, kes oskab geod?“ hüüab Riina klassi jõudes. „Seletage ruttu, ta küsib mind täna kindlasti. Pai Eha, seleta mulle, mis asi on see projektsiooninurk ja kõik see lühendusteguri värk!“ Nende sõnadega paneb ta avatud raamatu õpetajate lauale ja hakkab seal sõrmega vedama. „Vaata, siin on see A, A, AO, aga kus on see projektsiooninurk?“ — „Aga ma ei oska ju isegi,“ lahub Eha käsi. „Käisin küll „vanamehe“ juures, see seletas kah, aga ikkagi ei oska.“ — „Või ei oska,“ teeb Riina pettunud näo, „ja mina uskusin, et sina kindlasti tead. Kes oskab siis geod?“ küsib Riina ahastades õpetaja laua ümber kogunenud õpilasilt. „Ei, mina küll ei oska,“ vastab Kati. „Mina ka mitte,“ kinnitab Aino. Teistegi nägudelt on näha, et nemadki pole „selgemad“, sellepärast hüüab Riina üle klassi: „Kas üldse keegi oskab geod?“ „Ei oska, ei oska,“ vastatakse kooris. „Siis,“ pöördub Riina otsustavalt laua ümber seisjate poole, „siis peab Lilli vabandama.“ — „Aga ta ei võta ju klassi vabandust vastu,“ seletab Lilli. „No, siis vabandab end kogu klass üksikult,“ ütleb Riina kindlalt. „Just nii, kogu klass, tähestikulises järjekorras. Oi see on tore,“ rõõmustatakse. Kõik kõnelevad läbisegi, naeravad ja sasidevaste juukseid. Kära lõpetab kellahelin. „Lapsed, aga enne tundi olge hästi tasa,“ manitseb Lilli.

Ja juba astubki õpetaja klassi. Ta näib imestunud olevat klassis valitseva rahu üle, keerutab vurre, viskab paar kahtlevat pilku klassi poole ja astub siis aeglasel sammul laua juurde. On kuulda paari naeruturtsatust, siis tasane tšš... ja jälle on kõik vaikne. Niipea kui õpetaja puudujad päevaraamatusse märkinud, tõuseb Ira käsi. „Mis on,“ küsib õpetaja. „Palun vabandage, ma pole tänasest tunnist aru saanud,“ seletab Ira hädise häälega, kuna ise kõigest jõust naeru tagasi hoiab. Õpetaja võtab märkmiku ja märgib vabanduse raamatusse, kuid niipea kui ta üles vaatab, on Aita käsi püsti. „Õpetaja, ma pole ka tänasest tunnist aru saanud,“ seletab Aita ja pööritab silmi. Paar tüdrukut ei suuda enam naeru tagasi hoida ja turtsatavad, kuid õpetaja pahane pilk „rahustab“ nad pea. Kohe pärast Aitad tõstab Helgi käe ja kaebab sama häda. Ja nii läheb see edasi kuni m-täheni. Siis muutub õpetaja rahutuks ja küsib üles vaadates: „Mis teil siis tänaseks oli?“ Lilli tõuseb ja

Õpilaskonna pidu-õhtu dekoratsioon ja dekoraatoreid.

seletab: „Meil oli § 7 ja 8 läbi lugeda.“ „Ah, ainult läbi lugeda, noh, siis pole viga, ma seletan teile kohe. Kas keegi pole tänast tundi üldse läbi lugenud?“ küsib õpetaja. Klassis valitseb vaikus ja õpetaja hakkab seletama. „Näed, kas polnud mul tore idee?“ müksab Riina Ainot, kes ta kõrval istub. „Muidugi, nüüd pääseme kahtedest,“ särab Aino, kes arvab, et teda täna kindlasti oleks küsitud ja ta niisama kindlasti oleks saanud kahe. Õpetaja seletab tahvli juures umbes paarkümmend minutit, siis vajab ta geomeetrilisi kujundeid ja saadab Dagi nende järele. Kohe peale Dagi äraminekut tõuseb Ellen ja küsib kõige süütuma näoga: „Õpetaja, siin raamatus on üks uus kreeka täht, kuidas seda lugeda?“ Õpetaja võtab raamatu ja seletab: „See on omega, viimne täht kreeka tähestikus.“ „Tõesti, küll on ta imelik,“ imestab Ellen ja palub: „Õpetaja, palun, kirjutage tahvlile kreeka tähestik.“ „Palume! Palume!“ kuuldub häält üle klassi. Õpetaja naeratab, võtab kriidi ja hakkab tahvlile kirjutama kreeka tähestikku. Imestushüüded ei taha lõppeda. „Küll on aga see imelik täht, nagu mõni noor konnapoeg.“ „See on roo,“ seletab õpetaja. Dagi on juba ammugi tagasi, kuid õpetaja peab veel kirjutama iga tähe juurde, kuidas teda hääldada ja vastavad suured algustähedki. „Õpetaja,“ palub jällegi Ellen, kirjutage ükski kreeka sõna tahvlile.“ Ja õpetaja kirjutab sellegi. Seal heliseb kell. Õpetaja nagu ärkab, vaa-

tab korraks kurjalt õpilastele, naeratab siis, paneb kriidi käest, ja minnes laua juurde sõnab muiates: „Õppige seda, mida seletasin!“ Võtab siis portfelli ja väljub klassist. „Mis meil siis õieti õppida on?“ küsivad mõned, kes õpetaja ütlust ei kuulnud. „Kreeka tähestik!“ hõiskab Riina üle klassi nii kõvasti, et kõik kuulevad ja kõikide näod naerule venivad. „Ellen on tore plika!...“

Järgmisel päeval on jälle geomeetriatund. Kõik tulevad klassi ülevas meeleolus, polnud ju tänaseks pea midagi õppida. Eriti heas tujus on Ellen. Ta pillub portfelli õhku, lobiseb Helgaga ja rebib Ainot pat-sidest, mispeale Aino pahaselt tähendab, Ellen olevat päris „kaput“.

Kui õpetaja klassi astub, valitseb veel hirmus segadus. Õpetaja peab mitu korda sõrmega vastu lauda koputama, enne kui klassi saab rahu. Siis kaob pahane ilme õpetaja näolt, iseäraliku naeratusega võtab ta märkmiku ja kutsub Elleni tahvli juurde. Ellen lähebki ja seletab hästi oma tundi. Kui ta jõuab projektsioonnurgani, peatab õpetaja teda. „Kirjutage siia parem tau, võtame teise tähe, kui on raamatus,“ lausub ta. „Me pole ju seda õppinud!“ protestib Ellen ja temaga kooris kogu klass. „Kuidas, ma ju ütlesin eile, et peate õppima, mida seletasin,“ ütleb õpetaja ja vaatab Ellenile kindlalt otsa. Ellen lööb silmad maha. Kogu klassi on jäänud järsku vaikseks...

Liida.

RASKUSTEST ELUS JA NENDE VÕITMISEST

Sageli kuuleme inimesi kaebavat ebaõnnestumiste üle ja paljud neist on arvamisel, et neile pole saatuse poolt määratud õnnelik olla. Kuid sageli peitub põhjus, miks nad edasi ei jõua, just selles, et nad kardavad igal sammul eksimist, kardavad, et jälle mingi vea teevad. Neil puudub enesekindlus ja usk oma võimetesse. Väga väheste elu möödub raskusteta ja kannatusteta, kuid ainult nõrgale iseloomule tekitab see hirmu ja mõjub halvavalt ta tegutsemisele. Tugev inimene koguni ihaldab raskeid ülesandeid, et neid lahendades muutuda veel tugevamaks.

Tänapäeval nii sageli esineva jõuetuse põhjuseks on suurelt osalt vahetpidamatu jõudude kulutamine alatirittavas tegevuses. Sellepärast on tähtis osata tasakaalustada tööd ja puhkust; kuid see on kunst, mida sageli ka kõige püüdlikum inimene õpib alles aastate jooksul. Kui kulutada rohkem jõudu kui vaja meelelahutustele, siis tuleb seda paratamatult puudu mõnel teisel alal, näiteks töö juures. Teisest küljest

on mõõdukas meelelahutus tähtsamaid elurõõmuammutamise allikaid. Puhanud inimene läheb palju lootusrikkamalt vastu uutele ülesannetele ja ületab ettetulevad raskused kergemini. Tugevatele ja tervetele inimestele loodus lubab suurt jõukulutust, kuid ühel päeval on ka suurimad tagavarad tühjaks ammutatud, kui ei ole hoolitsetud õigeaegselt puhkuse eest.

Samuti on mõõdapääsamatult tarvili-
kud nii kehalisele kui ka vaimsele heaolule ja töö edule rõõmus meel ja hea tuju. Kui sellest aru saadaks, siis tuleks pea aeg, kus enam nii palju ei kaevata kurva elu ja halbade olude üle. On ju tõsi, et elame ajal, millal sageli tuleb võidelda väga suurte materiaalsete raskustega, mis ka hingele ei jäta oma mõju avaldamata. Tahtejõud nõrgeneb ning antakse end saatuse hoolde, kuid see talitus on ebaõige.

Üheks tähtsamaks tingimuseks raskuste võitmisel ja edu saavutamisel on vastupidavus.

Asta P.

MEIE V-HUM

Sel kevadel tabas klassi tähtis sündmus: üks kolmandik meie kodanikest käis leeris. Need on nüüd usuasjus võrdlemisi kompetentsed ja võivad seepärast usuõpetuse tunnis teiste suhtes üsna üleolevalt käituda. Sellest on siis ka tingitud klassi moraali silmapaistev tõus.

Üldiselt koosneb meie klass väga nooruslikest tütarlastest (mõni nimetab meid „titalikkudeks“), kes eriti palju kaasa tunnevad teiste rõõmudele. Seepärast pühitsetakse meil sünnipäevad koolis ikka korralikult — kollase saia või praänikutega, vahel koguni kringli ja küünaldega. Üksmeelega aga just kiidelda ei või, pigemini võiks rääkida kaks-meelest, sest klass jaguneb tihti kaheks leeriks. Rääkimisega pole sellisel korral palju ära teha, protestivaimuliste klassikodanike kisa paisub nii vägevaks orkaaniks, et ma-

tab iga kaine seletuse. Ainukeste lahendusvahenditena tulevad siis kõne alla kas hääletamine või liisuheitmine. Kui aga õpetajad pahandavad ja kaebavad, et meie klass olevat „see kõige hullem“, siis loomulikult ei usu seda meie hulgast keegi...

Õppeaineist on meil kahtlemata valulapseks matemaatika, ja küllap vist selle kiuste ongi meile selles jumalanohtluses eksam määratud. Üldse võime eksamitega enam kui rahul olla, sest nad on raskeimad üle Tartu koolide ja ettevalmistusaeg on minimaalne. Nii saame täiel määral oma „kõrgeid võimeid“ demonstreerida. Pessimistid julgevad küll kahelda, kas meist üldse keegi terve naha ja mõistusega pääseb.

Oleme praegu tähtsad kodanikud oma kooli riigis — gümnaasiumi abiturientid. Üldiselt peetakse meid võrdlemisi „õpe-

Gümnaasiumi V humanitaar-klass.

tatud" ja „haritud" inimesteks. Aga ega meilt kerge vaevaga küll palju ei saa.

Ja kadedad oleme ka üksteise suhtes. Kuidagi ei tahaks, et keegi meist kolmekümne kahest jääks veel üheks aastaks „kuldset" koolipõlve nautima.

*

Leida: Klassi kõige väiksem persoon (muidugi kasvult). Õpib korralikult ja sellest hoolimata võib veel pühenduda agarale seltskonnatööle. Olla kodutütarde rühma-juht ja Karskusringi aateline juhataja käiks paljudele üle jõu. Täieline emalik ja sotsiaalne tüüp meie klassi kuulsas naistüüpide sarjas. Hea südame ja õrna hingega. „Diplomeeritud" ja paljuvajatud etteütteleja, kui saatus kedagi õnnistab vastama-kutsumisega. Teenetekohaselt omab muidugi aumärke, kuid ega's ta neid alati kannan.

Aino: Lahke, lõbus ja elavaloomuline tütarlaps, kes igati hoolitseb oma välimuse eest. Esmajärguline võimleja ja tantsija. Tunde oskab kasutada väga ökonoomiliselt: „kinnitab keha" või „remondib" sukki. Õppimine pole just ta lemmiktegevusi, aga täidab, mis on iga õpilase kohuseks. Oma pinginaabriga lahutamatud kaaslased nii koolis kui ka eraelus. Tulevikukavatsused roosilised: kas *alma materi* jüngriks hakata ja väärilikalt värviteklit kanda või...

Irene (alias *Ariadne e. Irka*): On ainukesena klassis õppinud kõrget laulukunsti. Praegu ei tea veel kindlasti, kas sarnaneb Martha Eggerthi, Marlene Dietrichi või Claudette Colbert'iga. Koolitöös usin ja korralik. Tsipake õnnistatud ka luuleanniga. Eelistatavaks kirjanduslikuks eriliigiks, mida salaja rohkesti viljeleb, on psühholoogiline

L. Sirg

A. Läte

A. Pedak

H. Vasar

novell. Armastab tantsu, eriti rahvatantsu, kuid ei põlga ka moodsaid, kusjuures on nõudlik partneri suhtes. Sügisel kavatseb astuda ülikooli, et õppida arstiteadust ja vaigistada kaasinimeste valusid ja vaevu.

Hilja: Õpetajate „Trost und Sonne“. Loomulikkude lokkide ja tõmmu jumega. Enne ladina keele tundi otsitum kaaslane, sest omab suurepäraselt võimet lugeda heksameetreid ja „seeditavaks“ teha Ovidiuse õnnist elu. Pärit kaugest põhjast, mille tõttu ta elu koduses miljões koolilinnale tundmata. On huvitatud kinost, teatrist ja kontsertidest. Võib-olla ainuke klassis, kellel juba aastaid on „selged sihid silmade ees“. Näeb nimelt kaugelt meelitavaid rohupurke (kodus muidugi ka lähedalt, sest isa on apteeker), millele lähenemiseks astub ülikooli rohuteaduskonda.

Leida: Klassi kirjanetsi ja abiõpetaja, kes heameelega (oleneb muidugi tujust)

juba kolm aastat, ikka leplikus läbisaamises. Tunnis kaunis tagasihoidlik ja altruistlik, soovib naabril oma tarkust näidata ja on maailma ja inimestega heal jalal. Esmaspäeviti toob maalt kaasa värsket õhku, millest naabritele jatkub nädala esimeseks pooleks. Teise poole eest hoolitseb jõudumööda mõni teine. Ülikoolis kavatseb valida fakulteedi, kuhu saab eksamiteta.

Endla (e. Endu): Alati laulev ja naeratav tütarlaps, keda, vastavalt situatsioonile, võib pidada kuuluvaks kas kaineks, reaalseks tüübiks või romantiliste sekka. Meister südamete joonistamises, millega ehib laudu ja, teiste pahameeleks, võõraid vihikuid. Parimateks kaaslasteks peegel ja pinginaaber Endla, kelle „külge soojendab“ juba viiendat aastat. Suudab jääda rahulikuks igasuguses olukorras ja mõjub seega ka teistele närve-rahustavalt. Eesmärgiks ülikool, pedagoogium või...

L. Leivategija

A. Anja

E. Tein

E. Heideman

valgustab teisi. On huvitatud belletristikast ja lingvistikast. Eelistab naiskirjanikke, kuigi sümpaatiid ei puudu ka meeskirjanikkude vastu. Leiab, et „viis“ ikka on, mis ta on, aga mis on alla „nelja“, see pole midagi väärt. Võib vahel esineda päris siniverelisel-väärika käitumise ja ka välimusega. Kord teda kõnetatigi „Frl. von B“-na. Kõnetajad, endine parun oma teisepoolega, olid üpris jahmunud, kui neile nende eksitus selges maakeeles selgitati. Omab meloodilist ja laiaulatuslikku häält, kuid harilikult laseb sellest kuulda ainult keskmisi oktaave. Tulevikukavatsused veel viimistlemata.

Alice (e. Liisu, -ke): Leida truu sõber ja hea pinginaaber, kes „teise rõõmust rõõmu näeb ja õnnetusest osa saab“. Kulutavad ühist lauda ja tarvitavad ühist tindipotti

Endla: Klassi varahoidja, kes koos oma pinginaabrist abiga käitub „raske“ laekaga hoolikalt ja ettevaatlikult. Ähvardab makсутähtpäeva lähenedes Rinaldo Rinaldiinina, kui „patused alamad“ ei maksa oma kümnist. Muidu aga päris pehme südamega, ei raatsi kärbselegi liiga teha. Annab nimekaimust pinginaabrile tihti head nõu ja mõistlikke näpunäiteid, mida see endale talle paneb. Juhtsõnaks: Ela ise ja lase teistel elada! Tulevikukavatsused pole veel teaduslikult sõnastatuina näinud päevavalgust.

Noora: Intelligentne tüüp intellektuaalsete huvidega, kellel on kodus kadestamisväärsed raamatuid. Kaunis otsitud kaaslane, sest oskab rääkida huvitavaid ka igapäevastest ja üksluistest asjadest. Oma pinginaabri täielik usaldusosaline ja nõuandja. Elab rahulikult tagumisel pingil ja püs-

titas endale monumendi sellega, et seletas härra haridusnõunikule sõna „malbe“ tähendust. Pühade-vaheajal külastab harilikult Tallinnat, oma endisi kooliõdesid ja sõbratare. Võib juba kirjutada oma elulugu: sündis Venemaal, kasvas ja sai alghariduse ning osa keskharidust Tallinnas, praegune elukoht Tartu.

N. Tärna

E. Rodima

Elsa: Koolis väliselt vaikne ja studeerija tütarlaps. Mõned korrad aastas tõmbab klassiõdede tähelepanu enesele sellega, et näitab neile mitmesuguseid fotosid. Väljaspool kooli osutab rohkem aktiivsust kino, teatri ja muidugi ka kooliõdede külastamisega. Vahetundidel ülistab Taevaskoda, kus arvatavasti veedab ka eeloleva suve, karastades Ahja jõe külmades voogudes kas ennast või paati.

I. Kõiv

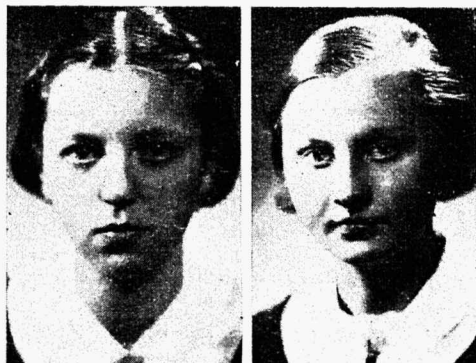
V. Juhanson

Ilse: Klassi rahutu vaimu kehastaja esimeses pingis. Oma asukoha tõttu peab viisakusreeglite kohaselt õpetajatega istuma vis à vis, mis ta liikumist ja sporti nõudvaile

jäsemeile on mõnikord päriselt piinaks. On õnnistatud lauluhäälega à la Martha Eggerth. Ühes aastatega on muutunud endisega võrreldes rahulikumaks, kaldub vahete vahel romantikasse ja unustab pikemaks ajaks oma endise mängukanni — Virve pika patsi.

Virve: Kuulub klassi harulduste hulka, kuna omab pikka juuksepatši — ainukesena 32 hulgas. Elab vaikselt ja vaevab ennast just niipalju, et parajasti läbi saab. Eracius loeb kriminaalromaane ja külastab sagedasti kino. Kodanikuõpetuse tundides varustab kooli linna eelarvetega. Oma vaiksuse tõttu heas läbisaamises kaaskannatajatega.

Bella: Eesnimi meenutab sõna, millega elegantses prantsuse keeles väljendatakse ilu, võib-olla sellest tulebki ta hea hääldamine prantsuse keeles. On vahetevahel paljudele kadestatavaks, sest saab Ameerikast suurepäraseid žurnaale. Alguses saavad neid vaadata ainult väljavalitud, kellest Bella ar-

B. Josselson

M. Sternfeldt

vab, et nad ei tarvita ta lahkust kurjasti. Hiljem näevad ja „katsuvad“ neid ka teised. Annab kaudselt mõista, et täiendab oma teadmisi inglise keeles.

Urve: Üllatab sageli kaasõpilasi ja õpetajaid hilinemisega esimesse tundi. Hiina portselanist hingega, millega väga ettevaatlikult tuleb ümber käia. Unustab hirmus kergesti oma armsad näojooned ja värskendab siis oma mälu alati käepärast oleva peegli abil. Ainuke, kes „teeb ja vabandab“, kuna teised viimasest voorusest ei pea lugu. Kui kätte võtab, siis näitab oma virkust, muidu ajab „keskelt läbi“.

Lydia (e. *Lüdi*): Varustatud suurepärase fantaasia, kombineerimisvõime ja intelligentsiga. Imestab, miks meil laulutundides ei laulda šlaagereid, ja laulab ise kõiki laule

ühesuguse vaimustusega. Omab kalduvusi „Päästearmee“ muusikajuhiks saamiseks ja värbib endale aegsasti kooriliikmeid. Veel

L. Pikat

kavatseb pärast lõppeksameid pühenduda kanakasvatusele, sest „udusulis tibukesed on nii oivalised“.

Maimu: Väike punapõseline armas tüdruk. Omab kadestamisväärilist kuldset vabadust lahkuda koolist alati, kui soovib. Meie klassi perre astus alles möödunud sügisel, kuid võitis oma vastutulelikkuse, heasüdamlikkuse ning sädeleva huumoriga peagi meie kõikide südamed. Ta suurt vaimuteravust ning usinust võime koolis kergesti märgata, sest Maimu opereerib peamiselt „heade“ ja „väga headega“. Oma usinat tööd kavatseb jätkata kõrgemas tarkusetemplitis arstiteaduse fakulteedis, kuid pole ka võimatu, et hakkab juristik.

Aksi: Igapidi perenaiselik tüüp — praktiline ja eluline, mida aga õpetajad ei näi taipavat. Kuid evib sellele vaatamata ka kaunis palju luulevaimu. Tundeküllane deklamaator, geniaalne käsitöötajaja. Õpinguis

M. Peterson

A. Pehk

üldiselt üsna kohusetruu. Tunnis vastates räägib ikka vanainimeseliselt targas toonis ja nagu imestades, et nii lihtsat asja üldse võidakse küsida. Viimasel ajal on omaks võtnud põhimõtte: kui ei taha, pole ka tarvis! Tulevikukavatsused enamvähem kindlad: vastavas koolis veelgi täiendada oma küllalt suuri oskusi käsitöö alal.

Selda: Võrdlemisi vaikne, sümpaatne, ilusate silmadega tütarlaps. Vist nende omaduste põhjal kavatsebki pühenduda halastajaõe kõrgeaatelisele elukutsele. Ka väidab Selda, et tal olevat luigekael, mille tõttu leiab enda olevat õigustatud kandma ainult kõrge, kinnise kraega kleite, nagu kannavad halastajaõed. Teeb endale iga kuu uue kleidi, ja pinginaaber Eha peab talle siis ikka ekstravagantseid moode joonistama. On hea tantsija. Ei kuulu meie klassi mässumeelsema rahva hulka, sest võtab vaikselt vastu kõik, mis „kõrgemalt poolt“ läkitakse, ei vihastu kunagi.

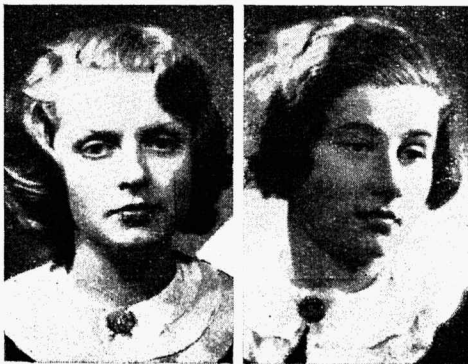
S. Spungin

E. Lukk

Eha: Heleda hääle ning blondjuustega klassikaaslane. Hea pianist ja koorijuht (esialgu juhib küll ainult Muusikaringi koori). Suur kirjanduse- ja kunstijünger ja koos Tanja, Virve, Edithi ja Signega agaraid kontsertide küllastajaid. Tänu omapärastele näojoontele ja punaka helgiga pikavõitu lokkidele meenutab tublisti madonnat, oma seljataguse naabri teooria järgi aga Jenovevat. Lemmikesemeteks koolis on küüneviil ja pliiaats, eriti viimane, sest Eha on osav joonistaja. Ta klade sarnaneb mingi moelehega. Oma kohuseid kooliõpilasena täidab eeskujulikult. Tulevikus lubab ülikoolis tingimata õppida usuteadust, et siis hiljem naispastorina võidelda õiguse eest — pidada üheväärselt meestega altari ees jutlust.

Valli: Evib tänu oma eeskujulikule soengule valge inglise välimuse. Inglise välimusele vastab ka inglise süda, millist omadust mõned kuidugi püüavad kurjasti kasutada. Nimelt on Vallil suurepärased oskused vesilainete tegemiseks ja seepärast leidub paljusid, eriti enne pidu, kes ses suhtes tema abi vajavad. Ja heasüdamlik Valli ei suuda loomulikult keelduda. Vaimustub imekergesti, kuid pöörab oma vaimustusobjektile ka kiiresti selja. Koolis jõuab hästi edasi, nii et paneb imestama, miks talle „kõrgemalt poolt“ etteheiteid tehakse oma aja ebaotstarbeka kasutamise pärast. Klassivanema vastutusrikkal kohal juba mitmendat aastat. Tulevik? Eks näe!

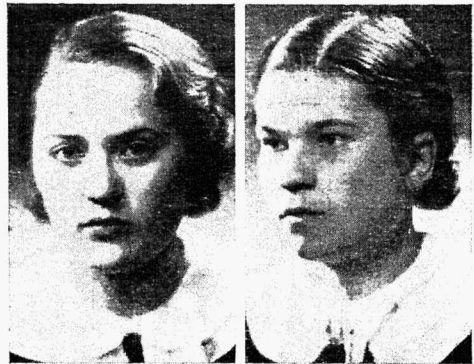
V. Kaaret

A. Parik

Adda: Üleannetute loomulikkude lokkidega üleannetu tüdruk. Üllatab klassi ikka jälle oma ülivaimukate ja tabavate vahemärkustega tunnis ning huumoririkaste selustega vahetunnil. Kui uskuda aga ühe mõistmatu klassikaaslase juttu, siis seltsib Adda huumoriga mõnikord ka tsipake sarkasmi. Teiste jutu hindamiseks on tal tavaliselt vaid kaks määra: vaimukas ja vaimulage. Oma vaimuteravust lihvib inglise kirjanike, eriti Galsworthy ja Wilde'i tööde lugemisega. Väga kompetentne moeküsimusis. Ta põhimõtteks on: vara voodi, vara üles! Teisiti poleks see võimalikki, sest sõidab igal hommikul hobusega maalt linna; vahest teeb seda koguni ratsutades. Sügisel jätkab arvatavasti õpinguid, loomulikult mitte enam siin, vaid juba kuski kõrgemal.

Virve: Meie eksklassivanem. Käitub alati väarikalt, soliidset ja viisakalt. Tunnis paneb hoolsasti tähele ja keelab sageli oma keerlevat ja veerlevat naabrit Erikat. Suurel vahetunnil jookseb koos Edithiga tormi saia- ja võileibadele einelauas. Mõne-

dele kallitele klassiõdedele pakub aga „saatanlikku“ lõbu temalt saiu röövida ning hävitada, nii et Virve, vaeseke, ei julge saia- ja võileibadele üldse alumisele korrale tulla. Klassi-

V. Sersant

E. Alajan

au päästab Virve tihti oma üldiste teadmistega mitmel alal, eriti ajaloos.

Erika: Tilluke Tipake, klassi silmatraker. Keerleb ja veerleb pingil nagu murumuna. Armastab ka filosofoerida ja elutarkust avaldada. Lahendab koguni „elulisi“ matemaatika-ülesandeid. Vanasti kavatses hakata kooliõpetajaks, et siis õpilasi hästi pinnida, kuid nüüd on inimlikumaks muutunud. On Ehaga suur sõber juba 1. algkooliklassist alates. Väga temperamentne ja jutukas. Need kiiduväärt omadused tõmbavad aga tunnis liigset tähelepanu sealtpoolt, kust see pole soovitud. Tulevikus kindlasti akadeemiline kodanik.

E. Sisas

T. Adler

Edith: Klassis tuntud Etsuna ning ühe armsa klassiõe poolt armulikult „väikeseks lambasihvriki“ ristitud. Vaatab oma suurte süütute siniste silmadega klassi ringi, kuulab teiste juttu, ning jõuab tulemusele, et

„küll on nad ikka naiivsed!“ Jookseb suurel vahetunnil hinge välja, et saidest mitte ilma jääda. Vahetundidel ülitemperamentne, tunnis vaikne, vastamisel ülivaikne. Vaimustatud igasugustest ekskursioonidest. Tulevikukavatsused väga mitmekesised; ees igatahes — iseseisev elu.

Tanja (alias *Tatjana*): Temperamentseim tütarlaps klassis. Õpib peale „kuivade“ ainete kõrget muusikakunsti, mille tõttu otsitumaid klaverimängijaid koolis ja mõnele õpetajale pinnuks silmas. Peale muusika on eriharrastusiks uisutamine ja suusatamine. On oma pinginaabri Edithiga „õnnis paar“, kus tundmusteavaldamine saavutab mõnikord tunni ajal kulminatsioonipunkti, nii et õpetaja karmi sõnaga vahele segab ja õilsaid tundeid jahutab. Teiste rõõmudelemuredele tunneb ikka sügavalt kaasa. Tuleviku rajad on veel udused; võib-olla läheb konservatooriumi oma muusikalisi võimeid arendama.

Dora: Vaikselts omaette elutsev indiviid, kes kõige meelsamini istub tunnis segamatult. Ainoga seob teda juba mitmeaastane

energiast rõivaste valmistamisele. Teine osa kuulub õppimisele, põhimõtte „odavasti ja hästi“ teostamisele ja muusikale. Kooris laulab kontraltot, klassis kõige heledamat koloratuursopraani. Edaspidi kavatseb täielikult pühenduda käsitööle ja muusikale, kuid — „eks inimene ikka mõtle nii ja teisiti, aga mine tea, kuidas see saatus kellelegi on määratud...“

Endla: Matemaatikageenius, keda vist õpetajad tagantjärele oma elu lõpuni kiidavad. Ainuke, kes alati leiab õige „knihi“. Muidugi ülisobiv oma ametis (on nimelt Tehnikaringi juht). Kuldne inimene, ei väsi iial teistele matemaatikasaladusi avaldamast. Tantsib kõiki tantsu, mida aga soovitakse: vanu ja moodsaid, balletti ja plastikat. See tõttu hea võimleja, äärmiselt paindub ja graatsiline. Klassis muidu vaikne ja tagasihoidlik, kuid tõstab siis ikka häält, vähemalt omaette pomisedes, kui arvab teistele „kõrgemalt poolt“ ülekohut tehtavat. Eriti hoolitseb ta ses suhtes oma pinginaabri eest, kellele on truus sõbratariks juba algkoolist alates. Tulevikuplaanidest vaikib targu.

D. Feiman

A. Söödi

E. Vallas

S. Rekk

ülisõbralik pinginaabrus. On päris „hea peaga“ tütarlaps ja ei põlga ka tööd, kuid kannatab tublisti enese alahindamise all: oskab, kuid ei kirjuta, teab, kuid ei vasta, sest — „ei saa!“ See kurb asjaolu teeb ta enda härdaks ja teisi närviliseks, seda enam et mõned õpetajad teda kurjasti kahtlustavad „nahavedamises“. Tulevikuplaanides pole veel midagi kindlat, seepärast vaikime.

Aino: Pikk, blond, aeglaseloomuline, kuid vahest siiski üllatavalt temperamentne ning ülemeelik klassiõde. Evib naiste juures väga hinnatavat käsitöö-armastust ning kulutab, vähemalt näiliselt, suurema osa oma

Signe: Läbi ja läbi kunstiinimene: laulab, joonistab, deklameerib, näitleb, kirjutab ja harrastab kehakultuuri. Lisaks talentide ballastile on varustatud ka tubli annuse intelligentsiga, ka omab väledaimad jalad ning elavaima miimika klassis. Ennemalt harrastas muude õilsate kunstide kõrval ka vaidluskunsti, kuid viimasel ajal ei hakka oma arvamist „igas kohas ja igal ajal“ avaldama. Siiski armastab mõnikord filosoferida, kusjuures lemmikteemadeks on mõningad elulised küsimused. Innustunud psühholoogiliste romaanide lugeja ning kontsertide külastaja. Peale muu õpilaskonna

V. Peterhoff

M. Usin

laekur ning kassi võrkpallirühma kauaaegne kapten. Tulevikuunistus — Riigi Kunsttööstuskool.

Veera: Õpilaskonna esimene kodanik, intelligentne ja elegantne noor daam. Alles möödunud aastal oli oma ülevoolava temperamendiga klassi tulesädemeks ja õpetajate ärritusobjektiks, kuid nüüd püüab käituda väarikamalt, nagu see kohane nii kõr-

gele ametikandjale. Vahest koguni noomib päris tõsiselt liialt-vallatlevaid klassikodanikke. Sportliku välimusega ja õrna hingega. Eelistab madalakannalisi kingi ja loeb huviga naiskirjanikke. Meie klassi kõrgushüppe rekordi omanik ning peale muu muidugi meie kõikide pailaps. Sellest siis tulebki, et tal on mitu nime: Veera, Veronika ning Peetrike. Tulevikuplaanid pole esialgu veel kindlad.

Maimu: On õnnistatud torede pika kasvu ning lopsakate, tumedate juustega, mida aga ei saa nimetada mustadeks. On tugevasti seotud Näiteringiga ja mängib vajaduse korral kõiki osi. Korra pidas hommikupalvet kogu kooli ees, ja kuna ta armastab vahetevahel tarvitada piibellikke väljendusi, siis sobiks suurepäraselt naispastoriks. Praegu istub õpilaskonna „föhreriga“ esimeses pingis ja näitab oma nimega ühtuvat omadust käsitöös. Hea tantsija, kuigi ei võta osa tantsutundidest. Kui kord abiellub, siis lubab terve klassi pulma kutsuda. Elame, näeme!
L + R + L.

TOSIN PERENAISI.

Tosina perenaiste klass on, nagu peabki olema üks õigete perenaiste riik — täis valgust, päikest, soojust ja elu. Juba uksel võtab sind vastu eriline kodutunne. Aknaid raamivad omavalmistatud, omavärvi-

tud ja -maalitud eesriided. Paremat kätt akna juures kerkib üles võimas, igihaljas ja -õitsev lillelava, omapärane alpiinum. Pahemat kätt on kangaspuud kõige tarvilikuga. Harilikud klassipingid jäävad kuidagi nagu

Tosin perenaisi.

varju. Vahetundidelgi, kui teised klassid on tühjad, istub siin ikka mõni, kes lõksutab soapuud, ja telgedel valmib üks kodukaunistamisvahend kirevam ja kaunim kui teine. Siis tuleb siia õppekäigule algklassidest pisi-kesi, kes pole näinud oma elus veel telgi, suga, süstikut, piisid ega niisi.

See on aga vaid pool meie riigist — ametlikum pool nimelt. Siin peame ikkagi veel istuma pingis, õppima, ja seda hoolega; vastama, ja sedagi hoolega — just nagu „lapsed“. Kuid kuidas saab olla üks õige perenaine veel ise „laps“?! Mitte kuidagi kohe! Aga sellest ei taha ega tahagi meie armsad õpetajad saada aru. Otse häda on nendega. Üks leiab, et klassis istub 12 Hugo Raudsepa näidendi pealkirja. Muidugi ei väljendu meie armas pedagoog mitte nii metafoorselt või metonüümselt, vaid otseselt ilma igasuguste kõne- ja lausefiguurideta. Teistele oleme liiga naiselikud; meil puuduvad igasugune arusaamine, vaist ja närv matemaatika ja füüsika jaoks; meile jätkuvat leeritunnistusest täiel määral. Kolmas kahetseb südamepõhjust, et me siingi ei pea neid omakeedetud suppe ise ja otsekohe sööma, ja tunneb puhtaimat, otsekohe-seimat rõõmu — kahjurõõmu nimelt —, et me vähemalt kord nädalas oma töö tulemusi ise maitsma peame, ja mitte ainult „maitsma“, vaid kõik ilusti, korralikult ära sööma isuga või isuta, aga ilma igasuguse irina ja virinata, sõna lausumata. Kui meeleldi tahaksime kordki jagada selle õpetajaga oma suppi!!

Oh jah neid „suppe“! Neid on saadud ja söödud kolme aasta jooksul igasuguseid: vesimagedaid, tulisoolaseid, põhjakõrbenuid jne. Õnnetused kahjuks ei käinud ainult suppisid mööda, tuli nii palju muudki silmi sulgedes alla kugistada. On isegi bensiooni sees kõrvitsaid keedetud! Kuid siiski ei jõutud ära oodata reedet, kus pääsime kõigest sundusest, ametlikkusest ja võisime siirduda oma pärisriiki: majapidamisklassi eriruumidesse. Sää! me polnud enam „lapsed“, me ei pidanud enam istuma vagusi ja vaikselt pingis, sää! olime vabad, iseseisvad, ise oma tegude eest vastutavad inimesed. Töö aina lendas seal käskimata, sundimata, ja laulu ja rõõmu olid kõik ruumid täis.

A. R.

*

Aino R., meie klassi köster, kavatseb minna end perenaiseametis täiendama kas Kehtnasse või Tallinna, et tulevikus diploma-

tada oma kaheteistkümnepealist lapsekarja. Aino huvid aga ei piirdu ainult köögiga. Ta on väga huvitatud ka muusikast ja ei jäta ühtki kontserti külastamata. Seevastu aga ei pea Aino lugu kinost ja on loobunud tant-sust igaveseks. Kirjanduses on Aino täiesti kodu. Lemmikkirjanikeks on R. Tagore, mitud pereemana võida eeskujulikult kasva-K. Hamsun ja S. Undset. Rohkete huvide tõttu ei jatku Ainol alati aega õppimiseks, ja sageli päästab teda ainult ta fantaasia ja imetlemisväärne kombineerimisoskus. Harilikult istub klassis ainult Aino keha, kuna ta

vaim hõljub kõrgemais sfääres. Jääb loota vaid, et kui kõik katsumised on katsutud, keha ja vaim jälle kokku saavad.

Tamara on lüheldane ja ümarik muutuva iseloomuga tütarlaps. Vahetundidel võib teda näha rõõmsa näoga kõndivat, kari pisikesi kooliõdesid kaenlas, kelledele ta näib seletamatul kombel imponeerivat. Hädas on ta aga sääraстал vahetundidel, kus ta järgmise tunni jaoks peab tarkust koguma. Tuupida õpitükke ja samal ajal vastata „pisikeste“ küsimustele, pole naljaasi. Siis juhtub, et Tamara viskab raamatu käest, raptab lapsed küljest ja tormab minema ükskõik kuhu. Kaasõpilastele ja õpetajaile on Tamara väikesed sõbratarid küll lausa nuhtluseks, sest neid jätkub igale poole, kus neid ei vajata. Klassiõdesid Tamara vahel armastab, vahel karistab. Ainole osutub ta kasulikuks pinginaabriks, kuna püüab viimase õrna ja pehmet südant karastada tarvilikkude õpetustega ja soovitab mõndagi häda võtta külmaverelisemalt. Tamara tulevikukavatsustega on asi säärane, et ta arvatavasti igatseb õige pea omada perekat kodu.

Niina on rahulikem tütarlaps klassis. Ta ei kaota kunagi tasakaalu. Klassis istub ta vaikselt omaette ja joonistab lauale või vihukaanele näokesi, milles on meister. Niina on üldse kunstniku kalduvustega ja suur esteet, sellepärast siis ka tulevane kunstijünger. Kirjandustki tunneb Niina läbi ja läbi. Kui kuuleb, et keegi on lugenud mõnd raamatut, mida tema veel ei tunne, siis ei jäta ta enne, kui talle see raamat on muretsetud. Vastavalt annetele kuulub kirjandusringi juhtkonda. Niina on klassi suurimaid tõe ja õiguse eest võitlejaid.

Aino P. on Niina pinginaaber ja südamesõber. Niinat ja Ainot ei lahuta ükski vägi. Aino on väike, jutukas ja elav tütarlaps. Ainoga vesteldes kaob nii mõnegi kurb meeoleolu. Ta oskab isegi kõige tõsisema panna südamest naerma. Ise naerab harilikult pisarateni. Aino on aga tihti väga hajameelne. Laseb sind pika jutu maha rääkida ja küsib siis: „Mis sa ütlesid?“ Niinalt saab ta sellepärast tihti hurjutada, kuid Ainoke ainult naerab. Kui saab mõne raamatu kätte, siis enne ei lõpeta lugemist, kui jutt on läbi. Tulevikus tahab saada koolmeistriks, sellepärast siirdub arvatavasti pedagoogiumi.

Pärja, ruugejuukseline, siledapäine tütarlaps, omab kindlaid põhimõtteid, mida kaitseb eriti õpetajatega vaieldes ihust ja hingest. Sel teel on Pärja kaaslasid nii mõnestki hirmsast tunnist päästnud. Armastab ka kirjanduslikest vaidlustest osa võtta, kuna omab kirjanduse alal silmapaistvaid teadmisi. Volleytundides paneb ta ka tihti oma elu kaalule, et päästa naiskond. Sellisena näeme Pärjat enne lõunat koolis. Pärast lõunat võib teda kohata kinos ja pidudelgi, kuid see ei sega Pärja koolitööd, sest Pärja on

kohusetruim töötaja klassis ja alati ühenduses reaaleluga. Mängib klassis teist viiulit ja valgustab tavaliselt tumedamaid klassiõdesid, on seepärast ka igatsusega oodatud hommikuti kooli. Kaaslased soovivad Pärjal minna ülikooli õigusteadust õppima. Pärjal ei ole aga tulevikukavatsused veel kindlad. Sellekohaseile küsimustele vastab vaid: „Eks näe.“

Gerta on klassi parim perenaine, sellepärast ka majapidamisringi „Führer“. Räägitakse, et Gerta on kuri, kuid kes teda lähemalt tunneb, see teab, kui soe süda

peitub välise kareda koore all. Pingikaaslasega jagab pinki nagu Pearu Andresega piirikraave. Oskab väga tabavalt ja vaimukalt iseloomustada asju ja inimesi, kuid teeb seda harva. Gerta on väga musikaalne ja on ainuke koorilaulja klassis. Kinosaab Gerta ainult siis, kui seal on mõni väärtusliku muusikaga film. Armastab istuda kodu ja mõelda, kuidas juhtida oma elulaevukest. Oleks küll kõige soovitam, kui mõni vaikne sadam ta jõuaks randa meelitada.

Hilda on tumedajuukseline julge piiga, kelle kaitsva selja taga hädakorral kogu klass võib leida varju. Hilda omab jõudu ja julgust, mis panevad kaaslasid teda otse imetlema. Hilda nime mainimine sunnib juba kõik vaenlased ja kiusajad põgenema. Ei tohi aga arvata, nagu kolgiks Hilda neid, vaid oma teravmeelsusega mängib ta neile selliseid vingerpuse, mis võtavad neilt kõik relvad ja panevad kogu klassi naerust rökama. Meeliga, oma pinginaabriga, näib tal väga hea vahekord olevat. Igatahes paistab kaaslastele, et läbisaamine nende kahe vahel on eeskujulik. Puudub üks, puudub ka teine; vaevleb üks „valudes“, tunneb teine talle kaasa, ning ei loobu sellest enne, kui esi-

mese valud kaastunde tõttu on kadunud. Siis ilmuvad mõlemad jälle koos kooli, lauldes rõõmsalt uusimaid lööklaule (Meeli laulab, Hilda vilistab). Hilda erialaks näib ajakirjade kogumine olevat. Vajab keegi iga-

nes mingit žurnaali, tuleb tal ainult seda Hildalt küsida, ja järgmisel päeval toob Hilda talle kogu aastakäigu neid kaasa. Pääle kooli lõpetamist lubab Hilda täiendada oma majapidamisse puutuvaid teadmisi mõnes majapidamiskoolis, et hiljem luua nägus ja eeskujulik kodu. Peremehe ja sulased lubab valida ainult raskekaalumeistrite hulgast. Oma koeragi lubab Hilda välja õpetada poksimeistriks. Tahame loota, et see haruldane loom on ketis, kui meie kord Hildat külastame.

Meeli, „heleda jaalega“ tütarlaps, armastab laulda šlaagereid ja anda vilekontserte.

Vahetunnil on elav ja püsimatu, tunnis aga haigutab tihti; ja kui küsitakse, teeb näo, nagu kiusataks teda. Armsaim ajaveetekoht on kino, kus Meelile eriti meeldivad Micky-filmid. Spordialadelt eelistab tantsu ja

rattasõitu. Meeli on ka hää tartu murraku tundja ega pea sellest kaaslasest suurt lugu, kes ei oska vastata küsimusele: „Kon tan sann?“ Tulevikus soovib saada perenaiseks.

Aino. „Ah soo...“ ga algab ja lõpeb Aino iga lause. Armastab meie Ainoke kino, teatrit, kontserte, eriti aga tantsuõhtuid. Õppimine peab leppima väga vähese armastusega. Aino käib põhimõtte järele: kes ees, see mees! Omab ka palju „krutskeid“, mida ta kaaslased tihti tunda saavad. Eelistab vaba ja laia tooni, aga mitte tunnis. Tulevik on veel udune, sest kes teab, mis kõik veel kevadeni juhtuda ei või, mis võib lükata ümber kõik senised kavatsused.

Liidia on meie väikese riigi sihvakas pruunisilmaline kroonikandja klassivaneamana ja õpilaskonna abivanemana. Liidi on ka meie ainuke cum-laude ja klassi au päästja. Peale selle on ta truubi abi-

mees igale meist. Heldel käel jagab ta vahetundidel meile tarkust oma tühjendamatus allikast. Kuid mitte ainult seepärast ei ole ta võitnud kõikide kaaslaste armastuse, vaid ta pilgu soojusele ja südamlikule sõprusele ei suuda keegi vastu seista. Väljaspool kooli külastab Liidigi teatrit, kino ja pidusid. Kõike aga omal ajal ja määral. Tulevikust ta ei armasta palju rääkida.

Ljuba on pikk ja sale nagu osi, kenim tütarlaps klassis. Kui Ljuba ilmub hommikul klassi, oleme enam kui kindlad, et kell on juba helisenud, või heliseb parajasti. „Mis tänaseks õppida oli, tere hommikut!“ hõikab ta juba uktsel. Kuid tundi oskab siiski, nagu oleks õppinud kogu eelmise õhtu ainult seda õppeainet. Kui juhtub säärane ime, et Ljuba on tavalisest varem kooli tulnud, siis harutab ta kohe oma võileivakuhiku lahti, ja kaaslaste silme all hävitab selle. Seda ame-

tit harrastab Ljuba vahetundidelgi, kuid ilma vähemategi tagajärgedeta ta „igavesti saledal kujul“. Kuna ta on kaaslastest pea võrra pikem, vaatab ta neist alati üle, alatine allavaatamine võiks ju kaela kõveraks kasvatada. Ja kuhu läheb üks ilus tüdruk kõvera kaelaga?! Mida Ljuba kavatseb peale küpsustunnistuse kättesaamist tegema hakata, pole teada, sest vaikib sellest salapärase naeratusega. Kuna ta on hää käsitöötajaja, siis arvatavasti siirdub Ljuba mõnda kutsekooli end täiendama.

Linda K. on blond loomulikkude lokkidega tütarlaps. Vahetunnil ei armasta õppida, sest leiab selle olevat tülika. Kui keegi aga siiski sõnastab oma tarkust, siis võtab Linda seda kõige suurema lahkusega vastu. Linda ei keela oma nõu ja jõudu kellelegi. Aitab vaidlejaid kriitilisimas seisukorras ja päästab neid, kellele arvab liiga tehtavat. Tulevikukavatsustest ei räägi palju, loodab, et ülikoolis avatakse talle vastuvõetav teaduskond.

A. R.

SUVEPRAKTIKA PÄEVILT

„Nõõ-nõõh, Välk, kiiremini ometi, või mõtled, et kardan!“ hüüan, seda aga enam enesele julgustuseks kui hobusele ergutuseks.

Sõidan väljalt sõnnikuveolt tagasi, seis-tes püsti vankril. See oli viimne koorem. Kiirustan hobust sõidule, sest nii seistes on tore sõita. Tunnen end suurepäraselt, olgugi et künkailt alla sõites külm tuul südame alt läbi käib. Seegi on nauding! Hõiskan heameele pärast! Päriskahju, et olen juba karjateel, meeleldi sõidaksin nii kas või ümber kogu küla. Pööran siiski õue, ja mitte küla poole, ei peatu aga kohe talliukse ees, vaid teen veel enne ühe ringi õues. Perenaine jälgib mu sõitu aidalävelt, häätahtlik naeratus näol, ja küsib: „Noh, Aino, meeldib nii sõita?“ „Tore! Suurepärane!“ hüüan vastu, hüppan vankrilt, jätan hobuse sulase hoolde ja jooksen läbi kõõgi söõgituppa lauda katma, sest lõuna on käes. Jooksen sõna otseses mõttes, sest siin peres toimetatakse kõik aina joostes. Mina olen aeglasim, kuigi noorim. Ja ongi kaheksakümneaastane „vana-tädi“ sellal lauda juba ammu katnud, kui mina endaarvates tõesti imekiiresti olen vahetanud põlle ja pesnud käed. Saan abiks olla vaid toidu lauale toomisel. On päris piinlik, et jälle kord hilinesin. Ei julge mõeldagi sellele, milline olen mina kaheksakümneselt. Ei suuda vist end üldse liigutada. Tihtigi mõtlen, mis allikast küll „vana-tädi“ oma jõu ja värskuse ammutab? Kui kord magamistuba pestes voodi alla ronisin, ütles „vana-tädi“ üsna kurvalt: „Ei mina küll enam saa voodi alla pugeda, hakkan ikka vist juba vanaks jääma,“ ja nagu vabandades lisas: „Aga eks

me kõik lähe kord vanaks!“ Hõbehall pea vajus rinnale ja silmisse sigines niiskust.

Kui lõuna on söödud, koristan harilikult laua ja pesen riistad. Täna püüan sellega nii kiiresti kui võimalik valmis saada, sest vaimustav õhtupoolik ootab mind. Ei raatsi täna kuidagi kahte tundi puhkusele kuldada, vaid lepin ühega. Kuidas võibki istuda toas, kui väljas on selline jumalik päikese- paiste ja põllult kostab nii koduselt niidumasina: tak-tak-tak-tak!

Et kiiremini jõuda karjateele, jooksen otse läbi viljapuuai, ronin üle tara, ja veel üle paari kraavi hüpanud, olengi karjateel. Mulle meeldib see tee: ühel pool on viljapuuad poolvalminud puuviljaga, teisel pool valendab hõljuv rukkiväli. Tõmban kopsud suuril sõõmel täis küpse vilja hõngu, lasen pilgu libiseda üle maastiku ja olen õnnelik, nii õnnelik!

Olen nii ülemeelikult rõõmus joostes mööda karjateed rukkiväljale, sinna, kust kostab päeviliste naeru ja kilkeid. Asjaliku pilguga vaatlen taevast, sest tähtis on, et jõuame õhtuks rukki rõukudesse panna, vihma on oodata.

Jõuan põllule parajaks ajaks. Peremees on lõpetanud niitmise ja õpetab nüüd minule vihkude köitmist. Jälgin hoolega igat peremehe liigutust ja mõtlen, et see töö on ju üsna lihtne. Jah, ongi lihtne, kuid alles siis, kui teda oskad! Mõnd vihku pean ikka ja jälle uuesti köitma. Töö on aga huvitav, ja kui olen juba mõne vihu päris korralikult sidunud, satun hoogu ja rühin töötada nagu tõsine tööline kunagi, hoolimata kõrvetavast päikesest ning torkivaist rukkikõrsist. Leian, et ma vähemalt siin

kiiruselt ei jää teistest sugugi palju maha. Viimasel kohal ma kindlasti pole, sest see kuulub naabertalu „saledale“ perepojale, kes oma tohutu pikkade ja peente igal sammul põlvest nõtkuvate jalgadega kuidagi meenu- tab õngeritva. Temal näikse aega külluses olevat. Kuid, töö juba lõpule jõudes, naka- tab tedagi üldine tööind, ja vihkude rõuku- desse kandmisel kahmab ta kummagi kaenla alla vähemalt kolm neli vihku korraga ja „mõõdab“ siis oma „seitsmepenikoorma“ sammel rukkipoõldu.

Peagi on vihud rõukudes ja juba ruta- takse peremehele järele teisele põllule. Mina ükski jään siia suure rehaga riismeid riisuma. Riibun terve põllu hästi korralikult läbi, sest mulle teeb rõõmu sõita vetruval rehal lõbusate rukkirõukude vahel, kuhu juba varesedki jõudnud vaakuma tulla. Sõidaksin nii õhtuni, aga põld on juba pu- has ja õhtueine valmistamisel on tarvis ka abi. Kuid õhtueine ongi juba peaaegu val- mis, kui koju jõuan. Saan aidata vaid veel siin ja seal vähe. Isegi lüpsile olen hiline- nud, mis minu armsamaid, kuigi raskemaid töid siin.

JAAN KALJAS

Igal hommikul astus puuseppmeister Jaan Kaljas ikka ühesuguse, temale väga iseloomuliku naeratusega oma tiseritöötu- pa, kus töötas kahe abilisega. Päev läbi kes- tis siin kibe töö, mis katkestati viivuks ainult lõunavaheajal. Kuid juhtus ka, et päeva- sündmusi harutades puhkes vaidlus ning unustati käed mõneks pilguks tegevusetult tööriista külge. Iga asetleidnud sündmus poliitilises elus kui ka muud elulised problee- mid leidsid käsitlest ja lahendust puusepa- töötoa väikeseperelises ringis.

Jaan Kaljas oli sündinud vaeses ning vi- letsusega võitlevas töölise perekonnas. Juba varakult, alates seitsmendast eluaastast, pidi ta, noor ja arenemata, saama oma õlgadele perekonnale leivateenimise muresid. Ta koo- lipõlv oli katkendlik. Ei saanud juttu olla kehva töölise poja korralikust koolitamisest. Suvel käis ta maal karjas, talved möödusid õpipoisielus tiseri juures. Selles õhkon- nas harjus ta vaesuse ning karmusega, aga sellegipärast ei kadunud temas nooruse tu- line optimism. Varajane vanemate kaotus

Pärast õhtueinet aitan teenijal riistad pesta ja vähe muidki töid toimetada. Siis lähen koerale süüa viima. Oleme Tragiga suured sõbrad. Käin sageli temaga vestle- mas ja mängimas. Tragi on suur ja tugev kui lõvi, aga nii hääsüdameline, et pole vist kellelegi kurja nägugi näidanud. Veel teine sõber on mul siin — väike vasikas. Pea igal õhtul käin teda jootmas ja tihtigi lasen teda oma sõrme imeda. Iniseb teine siis nii arm- sasti. Ei saa lihtsalt teda tänagi jätta vaa- tamata.

Kui tulen laudast, valitseb kõikjal juba vaikus. Nii tasa kui võimalik lähen läbi tubade oma „riiki“, sest majaski puhkavad juba kõik. Ainult tüdruk ja sulane vestle- vad veel väljas ukse ees.

Kell on peaaegu üksteistkümmend, kui heidan voodisse. Alles nüüd tunnen, et luud-liikmed on valusad ja väsinud. See väsimus on aga uimastavalt tore. Tunnen end nii õnnelikuna ja uneski jalutan aitades ja lautades ja tunnen juba rõõmu homsestki.

A. R.

muutis ta, tõsi küll, hulgaks ajaks nukra- meelseks ning enesesse süvenenuks.

Ta õppeaastad kutse alal olid täis visa edasipüüdlikkust. Tung paremusele ning iseseisvusele viis ta lõppeks eesmärgile. Peale karmi heitlust asutas ta endale tiseri- töötoa ning leidis oma õnne perekonnaidül- lis koos õrnahingelise naisega.

Ent nüüd algasid tema kannatused. Nen- de poeg suri kolmeaastasena mingisugusesse lastehaigusesse ning see kurb sündmus viis tema õrnahingelise ema meeleheittele. Poja surm tegi ta haiglaselt-usklikuks ja tüütavalt halisejaks ning hädaldajaks. Tast sai ala- tine palvetundide ning usuliste koosviibi- miste innukas osavõtja. Paratamatult pidid mees ja kodu jääma tagaplaanile.

Perekonnas aset leidnud ebakõla paiskas mehegi välja oma tavalistest harjumustest. Endisest heatahtliku naeratusega töötuppa ilmuvast tiserist sai sünge mõtiskleja. Sündmustelt traagilise 1905. aasta saabumi- sel pöördus mees perekonnast ja kodust, kus ta loodetud õnne polnud leidnud, oma rõhu-

tud rahva juurde. Olid pääsenud liikvele edumeelsemad vaated ning vabaduse ning üheõiguse nõuded, mis kiskusid kaasa iga vabameelselt mõtleva kodaniku. Oli aeg, millal käärimine linnarahvas ja teadlikemais talupoegades paisus plahvatuseks. Kuid ka rõhuja muutus aina julgemaks; iga korrariikkumine tembeldati mässukatseks ning sellele järgnesid ebainimlikult karmid karistused. Aktiivsemad kodanikud kihutasid rahvast üles vastuhakule ning paljud unistasid juba kauaoodatud vabaduse saabumisest.

Selles pinevas õhkkonnas sai seni vaikesest ja tasakaalukast puuseppmeister Kaljasest revolutsiooniõhutamaja. Ta oli vaimustatud revolutsiooni lööklauseist, millised said paljudele nagu pühakirjaks. Ta kordas neid lauseid vaikse hardusega, kordas neid kodus, oma töötoas ning rahvahulkade ees. Kogu ta pakitsev ja eluülekohtust kibestatud hing paiskus neisse sõnadesse. Ta rääkis asjalikult ja lihtsalt, kuid ta sõnad mõjutasid ning elustasid massi.

Vimmas kehaga, süngeilmeline, alati tõsine ja raskesti-astuv puuseppmeister liikus kui prohvet rahva keskel. Temas nähti idealisti, sangarit ja rahvajuhti. Ta töötuba sai rahvakoosolekute ja salajaste kogunemiste keskuseks. Siin organiseeriti tööliikumist ning dikteeriti oma nõudeid. Mõisnikkude

vägivallategevusele pidi ometi lõpp saabuma!

Ent vastasrind ei vaadanud loiult asjade käigule; kui algasid esimesed rahutused, ujutati maa üle karistussalkadega.

Aktiivsemad tegelased, kes ei suutnud endid varjata või küllaldasel määral kaitsta, sattusid võimumeeste kätte, kes talitasid nendega oma äranägemise ja heaksarvamise järgi.

Ühel vihmasel novembrikuu päeval vangistati ka puusepp Kaljas.

Avalikkuse ette uurimis- ja süüdistusmaterjal ei pääsenud. Teati ainult rääkida, et mees vaikivat kangekaelselt ning istuvat süngena oma kongis. Keegi ei osanud ta kaitseks midagi ette võtta. Ta endised kaaslased, kes polnud arreteeritud, olid rebus ning vaikisid. Inimesed olid masendatud veriseist sündmusist. Paljud perekonnad kaotasid oma leivamuretseja. Keegi ei võinud millelegi enam kindel olla; et päästa ennast, võis saada ühest ning teisest äraandja ja salakaebaja. Nii süüdistasid paljudki Kaljast.

Ühel saabuva talipäeva varahommikul, kui külm oli ehtinud puud härmatisega, viidi kaheksa meest müüri äärde ja lasti maha. Nende seas oli ka Jaan Kaljas.

Selle õiguse ja vabaduse järele januneva revolutsionääri maised jäänused aeti ristita ühishauda.

L. P.

PARIMAIID

spordi- ja võimlemistarbeid

OSTATE

JULIUS KIVASTIKU ÄRIST

RÜÜTLI TÄN. 9

TELEFON 6-02

Pea- ja vastutav toimetaja: P. Koppel.
Toimetus: Signe Rekk, Dagi Sööt, Hilja Vasar.

K. Mattieseni trükikoda o.-ü., Tartu 1937.

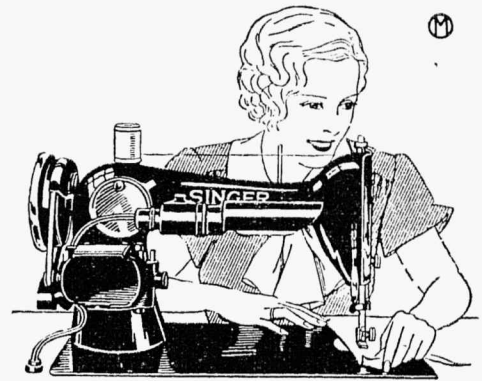
Parim abinõu

Tedretähtede vastu on

„Tedesan“

kreem ja seep.

A.-S. Prov. J. Lill — Tartus

SINGER

*Õpperaamatuid — uusi ja
tarvitatud. Seemneid,
kõõgivilja ja m.
kasvatamiseks.
Maitserikkaid
tapeete
ja
kirjutustarbeid.*

Ostate alati kõige soodsamini

F. Vanatalu ärist

Tartus, Võidu tän. nr. 11 (end.
Promenaadi) telef. 3-97.

*Ostetakse ka tarvitatud raamatuid,
makstes kõige kõrgemat hinda.*

Raamatu- ja kirjutustarvete äri

A. Reinhold

TARTUS, SUURTURG 12

Moodsaid kleite, pesu ja
sukki igas hinnas soovitab

Joh. Roosipuu kaubamajas

Tartus, Suurturg 14

Foto-ateljee A. KUNIMÄGI

AIA TÄN. 3

*Portreed, grupid, amatöörtööde vastuvõtmine.
/// Soovikorral tulen pildistama kooli. ///*

Ainult seesuguse märgiga varustet kestvuloki aparaat on õige välismaa „WELLA“, millega saavutet lokid Teile tõsist rõõmu valmistavad, sest nad on ilusad, juukseile jääb loomulik läige ja värv ja püsivad kuni väljakasvamiseni.

Austusega **A. Reitsnik**, juuksur
Tartus, Jul. Kuperjanovi tän. 9.

Õpilastele ja abiturientidele
meeldivaid fotosid valmistab

Foto Heino Ehapalu
TARTUS, GUSTAV-ADOLFI T. 8

PAGARI- JA KONDIITRIÄRI
ANTSOV
RÜÜTLI TÄN. 12. // TARTU

PALMOLISEEP

Parim
tualett-
seep!

Lugege neid raamatuid:

HELMİ MÄELO:

Teras.

Romaan ENKS Tütarlaste Gümnaasiumi elust.

Hind broš. kr. 3.25, köites paremal
paberil kr. 4.—, iluköites kr. 4.75.

Enamus käesoleva romaani lehekülgi on pühendatud koolielule. Siin jutustatakse lihtsalt ja pingutamata päris meeldivaid ja lustakaid kui ka tõsiseid lugusid tütarlastest ja nende koolist.

HELMİ MÄELO:

Salme astub ellu.

Romaan. Hind kr. 2.50, köites pa-
remal paberil kr. 3.50.

„Salme astub ellu“ on Mäelo varem ilmunud romaani „Teras“ esimene osa. Siin kujutatakse teose peategelase „Salme“ elu isatalus kuni kooliealiseks saamiseni.

O.-Ü. „Noor-Eesti Kirjastus“.

Vahendeid

TEDRETÄHTEDE
JA NÄOPLEKKIDE
kõrvaldamiseks.

K.-m. JOHAN PEEP

TARTUS, VÕIDU TÄN. 10.

TSINKOGRAAFIA

V. JÄGER

TARTUS, KOMPANII 4
TELEFON NR. 13-90.

VÖRK-, JOON- JA
MITMEVÄRVITRÜKK-
KLIŠEED.

Suures valikus:

Sukki: siidi, fil-d'écosse, puuvilla.

Pesu: siidi ja radiana.

Kindaid: nahk ja trikoo.

**Kraed, šalle, žabood, sokid, kael-
lasidemed, vihmavarjud jne.**

Käsitöölõnga D. M. C.

Kõiksuguseid villaseid ja siid-
lõngu kudumistööde ja käsitöö
jaoks soovitab

F-a J. & R. Raudsepp

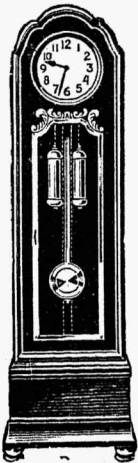
TARTU, VÕIDU 5, TELEF. 143.

FIERD. LEPIKU

KELLA- JA KULLASEPA

ÄRI JA -TÖÖSTUS

VÕIDU T. 9. TELEF. 31.

Suures ja maitsekas valikus:
igasuguseid kelli, sõrmu-
seid ja muid kuld-, hõbe-
ja kristallkaupu.

Kellad proovitud käiguga ja
vastutusega. Kulla- ja
kellasepatööd tehakse alati
korralikult ja mõõdukate
hindadega omas töökojas.

Odavam ostukoht kooliõpilasile!

Foto-ateljee

Lui Kriisa

Tähe 42.

*Koolilastele kui ka täiskasvanuile
suures väljavalikus*

*igasuguseid jalanõusid
(Koolilastele hinnaalandus) soovitakse*

E. Vengerfeldt

Tartu, Riiitli 5

Tallinn, Vanaturukael 3 ja Kopli tn. 2

ÕPILASTELE ERILISELT SOODSATE HINDADEGA

suures valikus:

VORMIKLEIDI-, ÜLIKONNA-,
PALITU-, VOODRI-, PESU-

RIIDEID

NOORKOTKASTE, GAIDIDE,
KODUTÜTARDE

RIIDEID

OMA TÖÖKOJAD.
TELLIMISTE VASTUVÕTT.

IGASUGUSEID

KÄSITÖÖRIIDEID. VALMIS ÜLIRÕIVAID

F-ma M. JÄNES, TARTUS

KAUBAHOOV 9-10-11-12.

TELEFON 5-91.